

СПОРТ
Республике кагийбарий
Хьалхлен, 12 моттиг
яьккхар Гажара-
Юртарча спортшкола
латархоша

16

КХЕРАМЗЛЕ
Наркоманеца
дувзаденна
унзарадараш дийцар
ишкола дешархошта

15

СЕРДАЛО

WWW.SERDALO.RU

ГІАЛГІАЙ МЕХКА КЪАМАН ЮКЪАРА ГАЗЕТ

№9 (12536)
ГІалгІай мархий
бутт,
10 ди, 2022 шу

12+

Газет арадувл 1923-ча шера
бекарга бетта 1-ча дийнахьа денз

1973-ча шера
«Сердало»
газета
«Знак почета»
яха орден
еннай

ЮКЪАРЛО
Единороссаша нах
тІаийбир, царна гІо
дара

2

САКХЕТАМА БОАРАМ
Чажкинаькъан Саида
пьесах спектакль
оттаергья къаман
театре

5

ГІАЛІЙ ТІАРА ХЪАЛ
Илдарха-ГІалий
тІарча бахархоша
хоржам бергба, куц
тоаде дезача пхье
моттигашта

6

ИСТОРИ
СоагІапчарча
дешархошта дийцар
цу юрта истори

7

КОМИССЕ
18 шерага кхачанза
долча берий бокъонех
дар, дийцар МагІалбике

9

www.serdalo.ru @gserdalo vk.com/gserdalo @gazeta_serdalo

Боккха болх

ГІалгІайче кийчо еш ба,
хьалхара, яровой ялаташ дІаде

3

Декхар тІаийцар

ГІалгІайчен
предпринимателаша,
буача кхачанна, ца
боагІаш бола мах
айбергбац

3

2023 шера тоаергйола меттигаш белгалгьяхара хоржамаш дӀахьоргда ГалгӀай мехка

Тушоло бетта 15-ча дийнахьа денза бекарга бетта 31-гӀча денга кхаччалца «Формирование комфортной городской среды» федеральни а

«Жильё и городская среда» цӀи йолча къаман а проектай даькъе тоае лерхӀа меттигаш хоржаш онлайн кхадж тассар дӀахьоргда.

Карарча хана Республика ГӀишлон министерство къахьегаш е Россее министрца цӀи йолча za.gorodsreda.ru яхача сайта тӀа хоржамаш дӀадахьара белха кийчо еш. Юкъярлен меттигаш хоржаш дакъа лаца йиш е 14 шерала тӀехьбаьннача бахархой.

2023 шера ГалгӀай мехка еррига тоае лерхӀар 22 юкъярлен меттиг е. Цу гӀулакха лаьрхӀа хьахьождаьд 136,639 млн сом.

ГалгӀай республика Мехкадаьна Калиматанакъан Махьмуд-Ӏаьла хетачох, юкъярлен меттигаш тоаяра белха бахархой юкьеозар паргӀата гӀала вахар кколлар керттера декхар да.

«ГӀала бахархошта хетачунга ладувгӀа дез вай. Эггара чӀоагӀа царна лов шоаш бахаш бола меттигаш хоза хилар. Цудухьа массаза юкьеозаргба вай уж «Формирование комфортной городской среды» яхача проекте кхадж тассара.

2021 шера ГалгӀай мехка 9 муниципальни образованийшка тоаяьй 33 юкъярлен меттиг. ДукхагӀа терко йир гӀала территорияш.

2024 шу хьатӀкхачаллехьа вай мехка тоае лерхӀа 435 юкъярлен меттиг.

Келматанакъан Махьмуд-Ӏаьла: Россеегахьара долча тӀема гӀулакхий, керттерча декхарех цаӀ да - шеи кхьйола паччахьалкхенаши, ядерни потенциал юкьейолаяра моллагӀа долча, кхерамех лораяр

Хьамсара мехкахой!

Шоана ма харра, карарча хана Россее Федераци ТӀема Низаш Украине демилитаризаци, денацификации яра лаьрххӀа операци дӀахьош да.

Россе цхьаккха саг вац е хиннавац шин паччахьалкхен юкьера къовсам безаш, хӀана аьлча дукхача шерашка шин къаман культура, истори айхха бувзам лелабеш хьадоагӀа.

Операци дӀаяхьар динза дарг доацача даьлар, хӀана аьлча из дукха къамаш дахача вай паччахьалкхен кхерамзлен хьокхалуш дар.

Из хьал мел боккха геополитически кхерам болаш ба кхетте дез, хӀана аьлча НАТО тӀема блок тахан е кхона Россее доазон тӀа отта тарлу. ХӀаьта из духхьала танкашца, фен кемашцара кхерам хинна ца леш, ядерни герз а да. Цул совгӀа кхерам ба кхьйола культура хьал

хаяхар, вай истори, вошал дӀадаккха гӀортар.

Россе салтий, офицераш, уж вай ГалгӀай мехкара кагийнах а ба, шоай балха декхараш кхоачашдеш, тахан Донбасса бахархой кхерамзле а бокьонаш а лораш латт. БӀарчча бархӀ шу даьккхад ДНР, ЛНР бахархош Украине Ӏаьдал дӀалаьца болча националистах кхераш. Из дӀахо иштта дӀадахайиш йолаш дацар, цхьаккха жоп доацаш.

Россе Федераци Президент Путин Владимира нийса, лоархӀаме соцам бир, Украина машара вахара тӀа хьатӀаьоалаяра, тӀема операци дӀахьо, лоалахара паччахьалкхе милитаристки, националистически иделогех мукъаяьккхара къахьег. Россее эскараш тахан низ кхоаччара ду машаре наьха кхерамзле лораяра.

Россе оагӀорахьара тӀема

операци дӀаяхьара керттера декхар да- шоай а кхьйола а паччахьалкхенаш ядерни низа пайда эцара лораяр, хӀаьта из меттиг гаргайоагӀа Украина ядерни йоацача цӀерах араялар дӀакхайка даьчул тӀехьа. Цу тайпара герз шоай паччахьалкхен кхела уйла еш боацаш болча политикай кара хила йиш яц.

ГалгӀай мехка бахархой дог тӀеӀа ба, цига леш латт бӀухой а машаре нах а дагабоакхаш. Хьежаш да, лаьрххӀа тӀема операци дӀаяхьара уж декхараш кхоачашхинна, къовсам сихха дӀабарга хилара.

Тахан берригаш лакха граждандски кхетам, патриотизм гойташ, этгача хьала дика кхеташ хила без.

Россе бахархой тахан цаӀаш ба, хӀаьта ГалгӀай мохк, цун бахархой Сийлахьа Даьхен дакъа да.

Россе Ӏаьдал ма дагга-

ра къахьегаш да этта хаттар дӀакъовлар, пайда ийбу иштта дипломатически, къамаьл дера каналех а.

Хьамсара мехкахой, карарча хана геттара лоархӀаме да тайп-тайпарча провокаторашта, харцо ювцача наха ца тешар.

Массаза санна, вошал леладеш, цхьоагӀо лораш, паччахьалкхен низа тешаш даха дез вай. Тахан массо оагӀорахьа зуламхой ба доацар дувцаш, цхьацца хӀамаш карагӀадах гӀерташ.

Вай дахар экономически а политически а чӀоагӀа паччахьалкхе е. Цунах тешал деш да хьалхашка этгача йоккхача халонашта дика жоп луш из хьайоагӀаш хилар.

Догтийша ва, вай Сийлахьа Паччахьалкхено ший стратегически декхараш кхоачашдерга хилара! Вайбараш буташ оамал вай цхьаккха хинна яц!

Единороссаша нах тӀаийбир, царна гӀо дара

Султыгнакъан Йоакъап

Нах тӀаийбеш хиннача кхетаче дакъа лоацаш хилар: Халкъа гулама спикер вола ТӀумхой Мухьмад, Парламента депутат вола Дарсиганакъан Мухьмад, унахцӀенон Министерства кулгалдеш вола Балай Мухьмад-Башир. Наха дагадоахкаш хиннараш дукхадар: болх-моттигаш ца

хилар, вахара хьал тоадара гӀо дар, Афганистане хиннача наха льготаш оттаяр, могашал эшаеннача наьха оагӀув хьаллацар.

Пхьилекьонгий-Юрта яха Курскенакъан Хадишат, новкъостал дехаш яр, ший могаш доацача бера. Хьалхарча группа заӀапхо ва цун кӀаьнк.

Иштта, хала могаш до-

ацача бера, ший ханханнахьа лорашка чакхьвалари, лазер кхы а чӀоагӀа кӀо ар гӀур гдо а цараш иш. Таханарча дийнахьа, царех цхьаккха хӀама, бера дӀакхоачаш дац. ТӀумхой Мухьмад, дикка тахке, эшачунца кхоачам бе аьнна тӀадиллар Балай Мухьмад-Башира. СурхотӀарча Поалонкой Батыра гӀо эшар, нах машенаца дӀа-хьа кхув-

ла йиш хилара. Теркаме лаьцар хьакимаша цун гӀулакх а. Эшаш дола новкъостал дерга аьнна, дог тедир цун. Хат-

тараш, кхы а, дукха дисар тахка дезаш. Болх кхы а, дӀахьо, дӀабахьа безаш ба.

ГалгӀайче кийчо еш ба, хьалхара, яровой ялаташ дӀаде

Коазой **Мадина**

ГалгӀайчен юртбоахама Министерстве ГУП (ай) кулгалхошца кхетаче хилар, керттера дийцар — бӀаьстен — арений балхаш дӀадахьар, иштта ялаташ дӀадувча компанена кийчо яр.

Республика юртбоахамеи буача кхачанеи министра, Гаьгенаькъан Мухьмада, ладийгӀар кхуврчай директорий, хьалха баьча,

балха отчеташка. Юртбоахама кхуврчашка, карарча хана, Ӏай дӀадувча ялатий молхашца, удобренеца йоакхо ю, хьалхара яровой ялаташ дӀадера кийчо еш а ба.

Цхьанкхетаре, иштта дийцар, вӀашагӀтохара хаттараш, госкхуврчай белхашца дувзадена дола. Кхуврчай кулгалхошта хьалхадаьккхар, шоай ханнахьа отчеташ хьаяла езалгеи, лаьттан налогх доакха декхараш хьадала эшалгеи.

МагӀалбика районе, шоай лаьтта, айхха, болх бе тӀахьийхар бахархой

Коазой **Мадина**

МагӀалбика района бахархой, буача кхачан кхерамзле иййцар даькъа тӀарча образоване (муниципальное образование) кулгалхо, Кхузнаькъан Кьамбулата, ше юртдаьшцеи администраце отделий кулгалхош-

цеи дӀайихьача кхетаче.

«Кхетаче, Кхузнаькъан Кьамбулата хьалхадаьккхар, соакха дӀийихьача, дикагӀа доалахьара боахам яхача конкурсах. Цун керттера лерхӀам бар — доалахой хьаллацар, цар боахамцара безам со-вбаккхар, иштта хьайбаши

оалхазараши кхедар, юртбоахама кхьййола продукци Ӏалашгьар. Цу хана, 13 юртхочо 50 эзар сомагара-1 млн. сомага кхаччалца дола сертификаташ ийцар», — аьнна хоам бир «Сердало» газетага, МагӀалбика района администраце пресс-службе.

Района администраце кул-

галхочун декхараш кхоачашдеш волчо, кхетачен доакъашхой тӀахьийхар: шоай юрташка, бахархошца кхетаме болх дӀакхахьа, лаьттанца беча белхо пайда баларах дувца, иштта, цу хувкьамашца цар, бахархой хьашташ кхоачашдеш хилар а довзийташ.

ГалгӀайчен предпринимателаша, буача кхачанна, ца боагӀаш бола мах айбергбац

Султыгнаькъан **Йоакьап**

«ГалгӀай Республике, Назрановски районе администраце дӀайихьар, ца доагӀаш буача кхачанна маьхаш ЮтӀадеттара духьалара, яьржа совещани», — аьнна хоам бир муниципальни даькъа тӀарча администраце.

Назрановски района кулгалхоцо МутаӀаланаькъан Мусас кулгал а деш, совещане даькъалоацаш хилар: юртий администрацен кулгалхой, мах беш йолча моттигий кулгалхой, шоай доалахьа тикаш йола нах, иштта ГалгӀай Республике гӀолла йолча, Россе УФАС кулагалхочун гӀонча Йовлой Рамзан.

Буаш бола кхача маьхалбоаккхача предпринимателаша, иштта оптови базашка мах бераша каьхат а яздаь, декхар шоашта тӀаййцар, товар хьаэца-чана дӀаденначул совгӀа, 10 процент мара кхь мах тӀатохаргбац, аьнна. Хоам бу, укх тӀехьарча хана, доккхий гӀулакхаш леладе-ча предпринимателаша, цу тайпарча 25 каьхата кулг яздаь хиларах. Из каьхат, села бетта 10-ча денга кхаччалца, болх беш хургда.

Назрановски района чудоагӀача даькъа тӀа болх беш болча, мах беш йола моттигаш лелаеш болча наха, маьхаш тӀа ца тохарца эцархошта новкъостал дергда.

Района администраце яхачох, тикашкара хьал до-взаш, маьхаш тӀа ца тохийташ, хьожаш, лаьрххӀа йола комиссеш я.

Эксперташа оттабеча маьхага хьежача, цу тайпара, наха болча пайда-на лаьрхӀа из хаттар кхоачашдир, бизнес лелаера-шеи района Ӏаьдалои шо-айла барт а баь. Из социальни лоархӀаме дола хаттар кхоачашдар, цу тайпара эттача халача хьалашка хьежжа, уж, шоай таро йолчча бessa, наха накъа-баха кийча хилар дар.

4 ПАЧЧАХЪАЛКХЕ

ГалгӀайчен МВД болхлошта, сийлен грамоташ ялар

Султыгнакъбан Йоакъап

Хоза яьча кийчонца, ГалгӀай Республика урча гӀулакхий министра заместителя, чурча служба подполковника В. В. Понамарева, информационни технологей, бувзама РФ МВД бокъонаш лораяра хоамий Департамента сийлен грамоташ ялар, шоай балха тӀехьа белгалбаьннача болхлошта.

Хоам бу, цу тайпара, ГалгӀай Республике гӀолла йолча, МВД ЦИТС, ЗИ болхлош оперативнослужебни болх дӀахьош, лакхача толамашца белгалбаларах.

Уж ба: чурча служба йоккхагӀа йола лейтенант, Албохчанакъбан С. З., чурча гӀулакхий лейтенант — Албохчанакъбан Я. Ю.

Балха новкъостаха уж даькъал бийцар, цар, шоай балха тӀехьа, иштта, лакха толамаш дахарца, дӀахо а, цар шоай балха тӀехьа, керда, лакхаленаш яхарга са а туваш.

Ӏаьдала болхлочоа кхаь бала гӀийртачо, суд токхаргья

Султыгнакъбан Йоакъап

Нохчий мехкарча, Самашки яхача юрта, яхарчочун гӀулакш дувцаш латт Шолжа-пхьерча прокуратуре. Тха газетага цу кхуврчера баьча хоамах, Самашкера яхархо кхаь бала гӀийртай Ӏаьдала болхлочоа.

Тажкаро дӀабихьача белхага хьежача, дӀадахача шера тов бетта, Шолжа-пхье Свердловла оалача ураме йоаллача тика чу, 600 сомах, екхай спирт чудолаш йола ши шуша. Баьча тохкамо хьахьекхад, цу шушашкара малар, наьха могашаллаи вахараи зе де тарлуш долга. Чухьажача Ӏаьдала болхлошта корайир, из тайпара кхераме малар чудоло, кхы а 500 шуша. Тика чу хинна кхалсаг, Ӏаьдала болхлошта, 40 эзар сомах латта кхаь бала гӀийртай, тешам боаца малар дохкаш латтачун духьала цар каьхат яздергдоацаш. Болхлоша ахча хьайицадац, хӀаьта кхалсага цу ийрчача гӀулакшах шийна доагӀар дӀаэцаргда. Шолжа-пхьерча районни судо, дувцаргда цун дош.

2021 шера, ГалгӀайчен антимонополюни служба бокъонаш телхаяьрашкар, 4,3 млн сом хьадаьккхар

БӀАРХОЙ Муслим

Россе, федеральни антимонополюни, ГалгӀайчен урхален служба кулгалхочо, Тоачанакъбан Батыра, пресс-конференци дӀайихьар моттигерча СМИ журналисташца. Къамаьлдувцаш, шера баьча балха мах оттабир, иштта цхьацца долча даькъе, юкьейоале лерхӀаца балха говзала, балхаца, цхьан тайпара хилара гӀулакш вӀашагӀдолларах а дийцар.

«Вай балха тӀехьа керттара дар — антимонополюни закон, паччахьалкхен заказ, реклама я», — аьлар Тоачанакъбан Батыра, ше пресс-конференци дӀайолаеш. Цунах бола бектокхам а, бокъонаш телхаяр а административни Кодексе чоагӀдаьд.

Укхача, уж гӀулакшаш тахкар маан да административни гӀод тохар.

2021 шера баьча балха мах оттабеш Тоачанакъбан Батыра къаьстта терко тӀаяхийтар антимонополюни законодательства.

— Хьалхарча аргӀах са безам ба антимонополюни закон мишта лараду дувца, — аьлар цо.

— Из да нах дӀа-юха кхувлар, электроэнергетика, лаьташ дӀа-юха декъар, паччахьалкхен доалахьардар дохкар, унитарни предприятеш хьальяр иштта кхи дӀахо а.

Управлене дӀадахача шера антимонополюни закон телхача хилара пхийтта моттиг гучаяьккхар.

Дийтта гӀулакшах белгалдир антимонополюни закон тел

хачаь хилар, ялххаза де дезар хьалдоаккхаш моттиг хилар, царех ийь моттиг йиллача хана юстара яьккхар, юхе йисса шиь кхоачаье езаш я. Иштта ийсаза хьалхадоккхаш йола моттиг а хиннай. ДӀадахача шерага хьежача антимонополюни закон телхадеш

Пресс-конференце иштта хьоахадир 2021 шера Россе ГалгӀайчен УФАС мах барга диллача исторе эггара чоагӀагӀа бола тийша болх гучаьккха хилар.

Цу гӀулакшага хьожаш, Россе УФАС ГалгӀайчен комисе доалдеча кхаь субъекташка, иштта шин индивидуальни предприниматели шоайла 9 миллиард сома маьха 7000 закупкашта картельни оалача монополе цхьан формах барт

баь хилар, - хьалха даьккхар цо.

Картеля доакъашхоша из бокъонах ца доагӀаш даь хилар бахьан долаш маьха чухьнахьа е йиш йолаш хинна эзараш кнтракташ, эггара лакхагӀча маьхах е езаш хилар.

Из боккха тийша болх хинналга гуш да из гӀулакш шин шера тахка дезаш хиларах а, 160 эзар файлашта мах оттабе безаш хиларах а, рынка мах оттабар болх а дӀабихьар 3256 оагӀон тӀа, бокъонаш телхаярах баь болх 1039 оагӀон тӀа, хӀаьта деррига гӀулакш 20 тома латт.

Тоачанакъбан Батыра белгалдир, торгаш вӀашагӀйохкараша юкье дита кхоачамбоацараш наха кхета-дергдолча бесси ца хиларах, из дӀакхейкайра форма хила

езача оагӀорахьа вӀашагӀгелла ца хилара из деррига а нийсденна хилар.

Антимонополюни законодательства даькъ тӀа дӀадахача шера 66 соцам бар, 21 млн сома административни гӀод тега хиларах.

Тоачанакъбан Батыра яхачох, цу балха даькъ тӀа дика толамаш дахара болх лерттӀа вӀашагӀбелла хила беа.

Тхой мероприятеш дӀаяхьарца, ГалгӀай Республика нахаца болх беча Ӏаьдала методически новкъостал лоаттаду оаха, иштта Ӏаьдала органий болх вӀашагӀболлара, бизнес — сообщества лелаерашта методически новкъостал лоаттаду, — аьлар цо.

— Цу тайпара 2021 шера Россе ГалгӀайчен УФАС дӀаьза нахаца кхамалдаьд (2 очни, 2 заочни форматах), ийь совещани дӀайихьай Ӏаьдала органащца, болхлош тоабашца ГСМ маьхашка хьожаш йола заседанеш хиннай, ЮФО СКФО Россе ФАС Ӏаьдал органий доазон тӀара совещанеш, цу юкье дакъалоацаш ГалгӀай Республика Кулгалхо а иштта Россе ФАС а йолаш, цул совгӀа ГалгӀай Правительство дӀайихьай «Национални план развития конкуренции» яхача темах совещани, ГалгӀай Республика Кулгалхочун Административна чуйоагӀаш хургйола «Применение 44-ФЗ» юкьейоалаярах йола совещани.

Цул совгӀа ГалгӀай Республика Правительство, Россе ГалгӀайчен УФАС шоайла 2021-2022 шерашка бувзамле-лабара баь Барт чоагӀбаьб мероприятеш план оттаяь.

Антимонополюни кхуврчера болхлоша гучадаьккхар, лаьтташ дохкара гӀулакш, нийса ца хинналга

УЖАХЪАНАКЪБАН ХЪАМЗАТ

Антимонополюни белхач болча кхуврче аьнначох, Магаса юхе дада лаьтташ дохкара гӀулакш, РФ Лаьтташ йола кодекс лорацаеш, кхоачамбоацараш юкье долаш хиннад. Из деррига тохкаш дӀабихьача белхо хьахьокх, № 909 шийна тӀехьа йолаш Правительство чоагӀдаьчох, дохкара лаьрхӀа, къоастабаь электронни оагӀув болга: www.torgi.gov.ru. Аукцион дӀаяхьалехьа 30 ди хьалха, дӀабихьа хила беа из болх.

№909 йолча Правительство чоагӀон юкье дихьача хувцамех, РФ Лаьттан Кодексаца ювзаенна аукцион, электронни оагӀонца дӀаяхьа езаш я. Лакхе хьоахаяь аукцион, электронни формате, дӀайихьайоацалга гучадаьлар. Иштта, кхыдола кхоачамбоацараш а дар цу юкье. ГалгӀайчен антимонополюни кхуврча болхлоша, пхье администрацега хоам бир, уж аукционаш юкьера яха аьнна. Цул совгӀа, хьалхадаяьккхар, укх бетта 10-ча денга кхачалехьа, из хьал тоаде дезалга.

Чахкенаькъан Саида пьесах спектакль оттаергья къаман театре

САМИРАНАЬКЪАН ЭЛБЕРД

Даьржа лазар бахьан долаш вай вахарера цхьаццадараш кердача хувцаме этгада-ле а, Базоркин Идриса цӀерах йолча театра актераш салоӀам боацаш къахьегаш хиннаб. Хьажархошта цар кийчъеш латт керда спектаклеш.

Таханарча дийнахьа театра

къахьегамхоша шоай кхоллам безарашта хержай Чахкинаькъан Саида «Кюаг» яхача пьесах кийчъеш спектакль.

«Къаьстга цу пьесах оттаяь спектакль тахан театра сцена тӀа геттара эшаш я. ХӀана аьлча, цу чу дувц карарча хана масане сатем боабаш даьржа латтача наркомани яхача лазарах. Ховш да, дукхагӀа цу унзарча кӀоаго чюзараш кагир-

хой болга. Цунга хьежжа, таханарча заман эггара воккхагӀа вола моастагӀ хинна дӀаэтгад из харцача наькъ тӀа баьнний лазар. Цу сага шийна санна, цун цӀагӀа мел волча сага йоаккха гӀагӀа халий дӀаотт наркомани», — аьлар ший къамала юкье Культурах йолча министерстван кулгалдеча Льянаькъан Залинас.

Спектакль кийчъеча белха

хьалха лавттар вар режиссер вола Галай Мурад. Белгалде деза, Чахкинаькъан Саида пьесах спектакль тахан хьалхара кичъеш йоацалга. Актераша хозахеташ ловзаяь цун белхашкара ролеш. Кьулбаседа Кавказа регионашка санна, Россе кхийолча субъектий сценаш тӀа ххийкхай цӀихезача драматурга пьесах оттаяь спектаклеш.

ГалгӀай культура Министерства, «Читаем про матерей» яха, флешмоб дӀайолаяьй

ГӀАЗДАНАЬКЪАН АХЬМАД

Карарча бетта, бархӀагӀа ди хьатӀадоагӀаш, ГалгӀайчен культура Министерства «Читаем про матерей» яха флешмоб дӀайолаяьй, цу юкье дакъалаца таро хургья, нанна хетадаь ловцаш а йоазош а деш волчунна, иштта байташ язъечунна.

«Флешмобе дакъалаца безам бараша, ший инстаграма оагӀон тӀа видеоролик Точуттае еза, цига нанна хетаяь байт ешаш хургва доакъашхо, из хила еза хештӀаг йолаш: «читаемпроматерей», — аьлар региона культура Министерстве.

Селий мехкара, кулгашца баь, кхоллам бовзаргба вай мехкахошта

ГӀАЗДАНАЬКЪАН АХЬМАД

Селий мехкара кулгашца, говзаме хьаяь тайп-тайпара хӀамаш, хьокха оттайир вай музее. Дербентера историко-архитектурни музей я, из гойтам бахьаш вай мехка енар. Бахархой аьттув хургба, боккхача говзанчаша хьаяь, тамашийна хӀамаш йовза. Цар чулоацамо хьахьокх, цу доккха истори долча, къаман культура. Цига хьокха оттадаьд: кулгашца кхелла

кӀувсаш, кубачински дото хӀамаш, балхарски топпарах яь ловзоргаш, иштта, цӀагӀа лелалу тайп-тайпара дараш.

Гойтамерча говзанчаша хьокхаргья вай мехкахошта мастер-классаш. Царна юкье ба, дукха хана денза, уж белхаш леладу цӀихеза говзанчаш. Из ва, еригача къамаштеи еригача россеи дӀакхийяча гойтамашка цӀаста пхьегӀаш хьаярца белгалваьнна Шейхов Гумар,

иштта, унцукульски орнамента догам дахчан тӀа деш вола, Магомедалиев Магомедали. Вай бахархошта цо гойтаргда, дахчах вазаш хьа мишта хул, шакьалоатторгаш, кӀопилгаш хьа мишта ю. Дотоца тоаеш, уж хоза, хӀамаш кхолларгья цу говзанча.

Кубачи яхача аулера венача Ахмедов Хидриильяса хьокхаргда, къаман истори хьахьокхаш йола, дошо хӀамаш ше мишта хьаю.

Керда библиотекаш хургья ГалгӀай мехка

СУЛТЫГНАЬКЪАН ЙОАКЪАП

Илдарха-ГӀалийтӀара хьакимаш пхье библиотекатӀа Гулакх дикагӀа хьале тоаде гӀерташ ба. Цига хьабела лерхӀа культур йоаржарях бола боккха кхуврч. Цу чу хургья библиотека лаьрхӀа, книжкаш дешарашта къоастаяь йоккха моттиг.

Пхье кулгалхочун гӀончас

техкар, библиотек таханарча дийнахьа малагӀа хьале латт. Цу чурча болхлошца къамал деш теркаме лаьцар эшаш дола книжкаш, иштта, библиотеке ухача наха дезачунга хьажар а. Цу беркатеча кхуврча кулгалдеш йолча Амерханова Маринас белгалдир, дукха ха йоацаш, хий чуухаш хинна тхови, тишъденна пенаши тоадаь хилар.

Библиотеке тахан меттиг

таьац дерригача книжкашта. Кхоачамбоацараш дукха дале а, цигарча тоабо хилла боагӀаца боараме дӀаху шоай болх. ТеӀа яле а, шоайла бар товш, библиотеке-ра болх дукхабезаш къахьег цар. Цу кхуврче каст-кастта дӀакхух докхий гойтамаш, кхоллама сайренаш, тайп-тайпара хкетачеш. Ма хулла чулаттарий безам лакхъбеш ба цу чура къахьегамхой.

Галгайчен юрташка дайихьар, «Дехъавалийта, гаш водар» яха акци

Султыгнакъян Йоакбап

Юид оалача оагтон юкьерча, кьонача инспектораша дайихьар Навсарен районе «Дехъавалийта, гаш водар» яха акци. Машенашца лелараш тгяхьихар цар, навкъашка сиха ца леларай, лорлуш хиларай.

Из хоам бу, тахан, регионерча МВД болхлоша. Навкъашкара кхерамзле лораярах болча болхлоша, Пхилекъонгий-Юртарча ишкола дешархошца цхъана, дайихьар из боккха пайда беш йола акци. Белгалде деза, машенашца лелараш лорлуш хилара тгяхьехарал совгта, цу тайпара йолча акцеша, кхувш доагтача берий сакхетаме чоагтада йодул, берригаша, навкъашкара кхерамзле лораеш фийла хила безалга. Таханарча берашта юкьера дуккхара раш шоаш хургба, кхоана, машенашца дгяхъа ухаш. Цунга хъежжа, тахан навкъа тгяхъухъача урокаша, пайда бергба царна. Иштта дгяхъухъача акце керттера бахъан — нах лозабеш дола хатараш навкъашка, ма хулла, кезигагта хилийтар. Акци дайихьар ишкола юхе уллача доазон тгяхъа. Из я чоагта фийла хила везаш, эггара дукхагта нах дехъабувла меттиг. Вайх хгараке хеттаде деза, навкъашкара хьал тодалара гдулакх, хгаракега кхоачаш долга. Машенашца лелараш санна, навкъа тгара бокъонаш лораеш, царцара терко лакха лоаттаеш, хила беза гашлой а.

Ишттача навкъаца мара, аттачаха даргдацвай гдулакх.

Илдарха-Галий тгара бахархоша хоржам бергба, куц тоаде деза пхье моттигашта

Габлаханакъян Адам

Ддадахача шера санна, ухшера а, бахархоша шоаш хоржаргья Илдарха-Галий тгара тоае, хозье еза моттигаш. Эггара хьалхарча юхъанца, куц тоаде деза моттигашкара

дгараболабе лерхг болх. Хгара вахархошо, ший хоржам хьабе йиш я, за. gorodsreda.ru. яхача, ухх портал гдулла. Хгараболагача бетта 15-ча дийнахъа дгарадоладенна, беркара бетта 30-ча денга кхачалца, латтаргда цу хоржа-

мий гдулакх.

«Формирование городской среды» яхача федеральни проектеи, «Жилье и городская среда» яхача кьаман проектеи чубодаш ба из беркате болх. Белгалде деза, цу

проекташка гдулла, хозагта оаггарахъа, шоай куц хийца, дгарагдехарех да: Зязикова, Пушкина, Градусова оалача урамай доазонаш. Эггара дукхагта наха, тоае еза аьнна, хержараш уж моттигаш я.

Галгайчен гаьнарча, лоамарча юрта ишкол хьалтергья

Габлаханакъян Адам

Республика Правительства соцамах, 2024 шера, Шолжа района гаьнарча, лоамарча юрта Арште, керда ишкол хьалте болалургба.

Юкьара дешара кхуврч лаьрхг хургба, 720 сага. Цу тайпара дгарабахъа лерхгача балхах дийцар, Галгайчен гдешлон Министерства видалаша региона парламенте дайихъача яьржача кхетаче, цига дийца дош дар, дешадаха ха йоагача берий, ишколай, спортивни — объекташ республике хьалгьарах. Цига дакъалоацаш хилар, Шолжа района, цхъагта йолча юрта администрацей кулгалхой.

Укхача белгалдир, ишколаш хьалте езарех я: Берд-Юрт, Чималха, Даьтгата, Арште, аьнна.

Цхъабакъда, тгяхъарча юрта-м, из хаттар, геттара ира латт. Цудухъа лаьрхг, къаьстта, из укхача хьалте а. Республика дешара Министерства, юртбоахама Министерства видалаша яхачох, кезига нах бахача юрташка, цу тайпара гдешлош хьалгья-

ра халонаш нийслу.

Уж кхоачамбоацараш юстара дахара, укхачара

дгарауха нах а юха совца беза, иштта юртара бахархой а совбоалаш хила беза, из де

таро хургьяр, нагахъа санна, укхача бахача наха хьаде хгара хилча.

Драматически театро онлайне гӀолла хьокхаргья «Рузкъан болх» яха комеди

САМИРАНАБЪКАН ЭЛБЕРД

ГалгӀай драматически театро, шоай YouTube, кердача комедега хьажа бех бахархой. Таханарча сайран, диъ сахьат даьлча, царна хьокхаргья «Рузкъан болх» яха комеди. Болх кийчбаьб, цӀижезача йо-азанхочо, Горчхананавкъан Бадрудина язъяча пьесах.

Режиссер вола Галай Мурад ва, комеди кийчеш даьбихьача, къахьегам хьалха лаьттар. Спектакле, хьажархошта гургба, шоашта дукхабеза актераш - ГӀаьнажанавкъан Хьава, Йовлой Ахьмад, Овшанавкъан Аза, Албохчанавкъан Муслим, Мержой Диана, Дзейтанавкъан Рая, Налганавкъан Мухьмад, Бузуртанавкъан Адам, Гоандалой Зарета, Кокурхой Зульфийа. Спектакле хьажархошта гургдолчун юкье — «ГалгӀай дезал ба бувцараш. Забанта яхача наьна, Москве болх беш воӀ ва, цӀагӀа йоӀ я. ВоӀ, йоалае лаьрхӀа саг йолаш ва. ЦӀханне хоам бу Забантага, цӀаӀ мара воаца воӀ, Москве моатишка йоалаь вахаш ва аьнна... ДӀаходар хьажархошта шоашта гургда спектакле», — аьлар театра болхлоша тха газетага.

Ер кӀира чакхдаллалца, ший хьажархой табехаш хургья театр, хӀара сайран, диъ сахьат даьлча хургӀолча спектаклега.

СоагӀапчарча дешархошта дийцар цу юрта истори

ГӀазданавкъан Ахьмад

«Культура для школьников» яхача, ерригроссе культурно-дешара проекто новкъостал ду, тӀехьа тӀадоагӀаца ноахала, хьамсарча мехка, дӀаяхача ханашка хиннача исторе оагӀонаш йовза. «Наше культурное наследие» яхача Экскурсе программа, исторе хозагӀа йола

оагӀонаш хьайовзийт, из кийчъяь яр СоагӀапчарча культура Цено, моттигерча № 30 йолча, юкьарча дешара ишкола лаьрхӀа.

Культура Цен музея зале, берий кхетаче хилар, юртарча музея кулгалхочунца Йовлой Къурейшаца.

Культура Цен художественни кулгалхочунца,

КӀориганавкъан Лейлайца дӀаяхача ханара истори довзийтар.

ГалгӀай халкъа культура йовзар, дукхача ханашка хьалха вахарера дӀаяьнна, цӀагӀара хӀамаш йовзар, берий чӀоагӀа терко тӀаозаш дар.

«Берашта дукха галгӀай культурах, къахьегаммах, балха моттигашка, цӀагӀа лелаяьча хӀамаех дийцар.

ЦӀхьадола хӀамаш царна цу юкье хьалха нийслуш а, хозаш а, дар.

Геттара чӀоагӀа теркам тӀабахийтар бераша шоай юртарча исторенна, аз сайна моггача бessa довзийтар 1863 СоагӀапче Йойиллача хана денз хьадоагӀа истори», — аьлар КӀориганавкъан Лейлас.

ГалгӀай студенташа - волонтераша унахцӀено йоацача берашта новкъостал ду

ГӀазданавкъан Ахьмад

ГалгӀай паччахьалкхен университета студенташа — «Добро ИнгӀУ» волонтерий клуба доакъашхоша, иштта «Российские студенческие отряды» яхача ерригроссе юкьарча организаце, моттигерча кагийбарий штаба доакъашхоша, совгӀаташца гӀадбигар Лохерча Ачалкхен юртарча коррекционна ишкола дешархой.

Паччахьалкхен университете дӀахьош долча дикача гӀулакхашта нийсса, студенташа акци дӀайихьар «Почта добра», цига унахцӀено эша-

еннача берий таро хилар, шоашта хилча ловш дар яздаь волонтерашка каьхат дахьийта. Эшаш дола ахча гулдаь, студенташа яздаьча каьхаташ тӀа белгалъяьха хӀамаш, берашта эца таро хилар.

Студенташ коррекционни ишколе баха хилар, бераша уж тӀаийцар боккъонца хьа дола цӀай хинна. Шоай хьехамчашка, доттагӀашка уж хьежаш ба даима. Цунна бахьан, совгӀаташ хинна лац. Волонтераша царца дӀахьо мастер-классаш, пайдане а хоза а мукъа ха дӀахьоргӀолаш вӀашагӀболл, царца дӀахьош бола болх.

Наькъашкарча лоравалара тІехъа, къахъегаш ба ГИБДД болхлой

ГІАЗДАНАЬКЪАН АХЬМАД

Наькъашкара хьал тоадара тІехъа, йоккха рейд дІахьош хилар МагІалбик районона ГИБДД болхлой.

Тайп-тайпара кхоачам-боацараш юкъе долаш, 10 моттиг нийсьелар наькъашкара хьал тоаде арабаьннараш. Из хІама иштта, ледара дита, машин хехкаш леларашта, шоашта доагІаш дола год текар. Царна юкъе бар: лоравеш дола тІехкар хьацатохаш лелараш, машена каьхаташ доацаш арабаьннараш. Ца зувш бисанзар, бокьо йоацача моттигашка, наькъа дехъабала эттараш а.

Тахан латтача, атта йоацача хана, сакхетаме хила деза вай дерригаш а. Машенашца лелараш санна, наькъашка оттаяь белгалонаш (знакаш) зувши лерхІам беши хила беза гІаш лелараш а.

Маьхаш айдар хьал дийцар, буа кхача бохкача, 60 моттигашца

САМИРАНАЬКЪАН ЭЛБЕРД

Таханарча дийнахъа, шоашта могаш бола болх дІахьу, вай республика хьакимаша, буача кхачан маьхаш сов лакха урагІа ца дахийта гІерташ. Теркам дукхагІа тІалоаттабераш — наха дукхагІа ийдеш дола даараш. Из амар Федеральни антимонопольни кхуврчаи правительствани деннар ва, цу хьалах доглазаш вола, Мехкда, Келматанаькъан Махьмуд-Іаьла.

Республикерча УФАСа кулгалдеш волча Тоачанаькъан Батыра яхачох, регионе буа кхача дукхагІа даькъе лоаттабераш 60 моттиг я. ДІабихъача белхах, 10% дукхагІа маьхаш урагІадохийтаргдац аьнна, соцам баьб, цу масадолча кхуврчаша. Тоачанаькъан Батыра доккха баркал оал: МагІалбикерча, Илдарха-ГІалий тІарча, Шолжа-пхьерча, ГІажара-Юртарча, ДжІайрахьерча кулгалхошта цу хьакъехъа болх нийсбе гІо деш хиларах. Тахан, нах геттара хала хьувзача хана, из хІама боккха лерхІам бе безаш да.

Таханарча дийнахъа, цу деклорачен юкъе йоаца моттигаш я Магаси Назрани. Тоачанаькъан Батыра яхачох, цІаьхъа маьхаш айдаь моттиг хуле, бе боагІаш бола тохам Іаьдала оагІорахъа ца беш дутаргдац из гІулакх.

Ассиновски чІоже 12 моттиг къоастаяь туризма гІулакха

СУЛТЫГНАЬКЪАН ЙОАКЪАП

Тха газетага Шолжа-пхьерча администраце аьнначох, Ассиновски ущелье, 12 лаьтта доазон, къоастам баьб ту-

ризма гІулакха лаьрхІа. Таханарча дийнахъа, кадастрови белха тІехъа эшача, конкурсни каьхатий гІулакхага хьожаш ба, цу хІаман бехктокхаме бола болхлой. Шолжа рай-

оонерча, Ассиновски чІоже оттадаьд 19 заман чу хиннача йоккхача топа сийленг.

Цейлоаме я, «Сигала долхалагІаш» оалаш йола, арт-

объект. Иштта, туристаш дукхагІа лелача, наькъашка латт санитарни объектш. ХІанз, бІаьстан денош хьаоттарца, дІадахъа деза белхаш дукха да.

Буа кхача бохкача моттигашкара хьал, дийцар вай мехка

ІАЬЛАХАНАЬКЪАН АДАМ

Тахан, вай массане зувш да, кхьйолча регионашка санна вай мехка а, буача кхачан маьхаш урагІа дихьалга. Цу гІулакхо сатем боабаьб массане а. Хьакимаша тахан кхетаду, хІара дийнахъа вахача сага эшаш долча хІамай маьхаш цІаьхъа айделча, региона хьал сатеме латтачара доал. Шолжа-пхьеи, Илдарха-ГІалий кулгал-

хой гульбенна хилар приемателешца.

ВІашагІькхетара керттера бахъан — цІаьхъа маьхаш айдалара хьал. Республике хІама хьадеш, цхьацц наькъаш, белхаш леладарашца къамаьл хилар, эггара дукхагІа наха эшаш долча даарашта, маьхаш ийцадара уж тІахъехаш. Цу хІара денна наха эшашдарий, списка оттаяь доглазараша. Атта йоацача хана, цІаьхъа, сов лакха урагІа

кхухъача маьхаша наьха вахара хьал толхаду. Теркаме лаца деза, вайна юкъе, таро йоацаш, хала боахкаш нах болга. «Таханарча дийнахъа, эггара эшаш долча даарашта, маьхаш ийдар Іаьдало теркаме лаьцадац. Маьхаш, шоашта ма хетта урагІа кхачьар, наха шоашта ловчча бесса дІахьош да», — аьлар УФАС кулгалдеш волча Тоачанаькъан Батыра.

ХІама хьадеш барех цхьацц бараш, раьза хилар цу гІулакха. Кхетаче дІаьлча,

ший инстаграм оагІон тІа, Илдарха-ГІалийна кулгалдеча хьакимо язди: «Тахан шортта хІама хьаде аьттув болаш къахъегараш, шоай мехкахоох доглазаш хилар лов сона. Нах халача хьале эттача, цох шийна пайда бе гІерта мегаргвац цхьаккха а. Дукха ба вайна юкъе, цхьаккха аьттув а боацаш, хала лелараш. Войла дог лазаш, оагІув хьаллоацаш хила деза вай. Иштта, дикал йоаржаеш вай дІадолхе, Дала доадергдац вай леладер».

«Со-донор» яха проект вӀашагӀеллай вай мехка

САМИРАНАБЪКАН ЭЛБЕРД

Вай мехка ший болх дӀаболабабб «Со-донор» яхача проекта. Эггара хьалха из гӀулакх хьаллацарех ба Кагирхой гӀулакхех болча кхуврчи, волонтераши. Царга даьлча из дӀахо дӀа хӀано хьоргда ховргда вайна цӀий дӀачутелаш цьха ди даьлча.

«Кагирхой гӀулакхех болча кхуврчаца 28 кхетаче дӀаяхьа лаьрхӀа я тха тоаба. Царех 18 — информационни хургья. Дувцаргда, цӀий дӀачутелар мелла беркатеи, наьха могашала эшаши гӀулакх да. Кхетачеш дӀакхухьаргья республикерча колледжашка, техникумашка, ГалгӀайчен университетте. Дог тийша ва со, 1800 саг тхоашта цу беркатеча гӀулакха юкье чузозалургва аьнна. Кхетачений шоллагӀа дакъан юкье доагӀараш да марафон дӀаяхьар. Цун керттера бахьан — 10 акцеца 300 саг чуозар. Цар 10 ди далалехьа цӀий дӀачудала деза», — аьлар тха газетага проекта хьалха латтача Ведажнабъкан Заурбека.

Кагирхой гӀулакхех болча кхуврчо, проекте дакъа лоацаш хиларал совгӀа, нах вӀашагӀохарца мелдувзаденаш шийна дӀатӀайцӀад.

18 шерага кхачанза долча берий бокьонех дар, дийцар МагӀалбике

ГӀАЗДАНАБЪКАН АХЬМАД

МагӀалбикерча администраце кхетаче дӀайихьар, 18 шерага даланза долча берий, бокьонаш лораярах йолча коммиссе.

Гулбеннараша дувца оттадаь керттера дош — 18 шерага кхачанза долча берий бокьонаш лораярах дар. Кхо меттиг теркаме лоацаш дӀабахар болх. ДӀахо йолча протоколий гӀулакх, дикка тохкам бича, до-

взаш хургда. Коммиссе техкараш бархӀа протокол яр. Уж оттаяра бахьан — 18 шу даланза долча берашта боагӀлаш бола кхетам дӀалуш ца хилари, цар дешара тӀехьа тӀахьожам ца лоаттабари.

Цу мугӀарерча берий бокьонаш лораяш ца хилар да, керттера кхоачамбоацар. Из гӀулакх ледара дитараш юкье болх, 1-ча дакъах латтача 5.35 йолча статьяйна.

ГалгӀайчен ишколе деша ягӀа йиӀигаш юмалуш я, къаьнара гӀалгӀай кӀувсаш де

ГӀАЗДАНАБЪКАН АХЬМАД

МагӀалбика района, Вежарий-Юртгарча культура ЦагӀа «Культура для школьников» яхача, Эрригроссе культурно-дешара проектах мастер-класс ялар, исбахьален цӀихезача говзанча Ӏахильганабъкан Райшата, цо хьаду гӀалгӀай къаман истинга кӀувсаш.

Истингаш-гӀалгӀай Ӏадатий культурах хьадаьннад, истинга кӀувсаша хьагойт дукхача ханара къаман истори.

Цудухьа, Вежарий-Юртгарча культура ЦагӀа йолча кружокашка дакъалоацаш йолча йиӀигашка из дӀагойташ, уж мишта хьаду хара йола, говзал царца екьаш

хиннача Ӏахильганабъкан Райшата дийцар, цу тӀарча сурта историмичара хьадолалу а цунна чулоацам мел чоагӀа ба а.

Уж хьехамаш йиӀигашта чоагӀа дезадалар, царех дукхагӀар лаьрхӀар, дӀахо йодача хана, цу тайпара йола говзал караерзае.

ГалгӀайчен халкъа кхоллама Республикански ЦагӀа, «Золотая антология народной культуры» гӀалгӀай истинг гойта лаьрхӀа ба, цу юкьейоагӀаргья Россе халкъа, маьхах эцаш йоаца тӀехьале.

Из антологи араяргья карарча шера, из Шу хькхайкадаьд вай мехка, халкъа исбахьален, РФ халкъий маьхах йоацача культура Шу, аьнна.

Юрташкарча Культура цӀеной кхоачамбоацараш тохкаш хилар, Культурах йолча Министерства кулгалхо

ГӀАЗДАНАБЪКАН АХЬМАД

Культурах йолча Министерства кулгалхо, Льянанабъкан Залина хьалха йолаш, юрташкарча Культура цӀеной хьал тохкаш хилар Министерства болхлои. Царна юкье яр: Алхасте, ГӀажара-Юрт, Эбарга-Юрт. Из хьал тахка, тахан, хьалхара араьаннаяц министр. Белгалде деза, кхоачамбоацараш дукха хул юрташкарча моттигашка.

«Культура кхуврчакара болх, лакхача боараме

дӀахьош хила беа. Цу моттигашка, шоай дега салоӀам лаха, аьттув болаш хила беа бахархой. Масахана кийча йолаш латта еза, гойтамеи театральни залаш.

Тахан, вай массане цьха барт а болаш, дикка къахьегаш хьалгайде деза из гӀулакх», — аьлар ший къамаьла юкье Льянанабъкан Залинас. Юрташкарча болхлошта эшар техкачул тӀехьагӀа, шийцарчарна тӀадиллар цо, тахан, царна хьалхашка латта кхоачамбоацараш юстардаха аьнна.

10 ЮРТАРА ВАХАР

МагӀалбике, социальни Галашонна, ца хилча баргбоацача кхачана маьхаш лакхлургдоацаш тӀахьожам бу

САМИРАНАЬКЪАН ЭЛБЕРД

МагӀалбика мэра, Галай Мувсас, шахьара администраце экономически отдела кулгалхочунна тӀадиллар, шахьара мах беш йолча моттигашка, маьхаш лакхдеш дий хьажар а иштта, мах беш латтача нахага уж лакхдаь хуле мегаргдоацил-га дӀахайтар а.

«Хьалхашка латта деррига декхараш массане а цхьана юстардаха дезаш да. Вай беш бола болх, вай шахьара а ерригача республика а бахархой хьалаш тоадара лаьрхӀа ба», - аьлар цо оперативни совещани дӀахьош. Из хетаяьяр шахьарча вахара, тайп-тайпарча хаттарашта. Бакьда, таханарча денга кхоачаш, цу хаттарашта керте латтар дар, буача кхачана тӀатохаш бола мах, бокьонах доацаш лакха ца хилийтар. Цудухьа, цунга хьежжа, из дош каст-кастта теркама юкье хул шахьара администраце кулгалхой оагӀорахьара.

Наьха юрт-боахамера аьшка турбаш йихьар, гучаваьккхар Іаьдало

Оздой ИЙСА

«Іаьдала болхлоша дӀабиьхача тохкамах гучаваьлар, юрт-боахама доалахьа йола, аьшка турбаш лочкьаьяр. Ше гучаваьлча, Іаьдала хьаелар цу саго 40 аьшка турбаш», — хоам бир МВД пресс-служба.

МагӀалбикерча Іаьдала болхлошка, ший бала бувца вахар Вежарий юртара вахархо. Цун доалахьа болча юрт-боахамера лаьттара, хьаохкаш, 230 метр йола турбаш йихьаьяр. Турбаш, хьанал кьахьегаш воаллачо, ший боахаме хий детта а, иштта, кхьдолча гӀулакхашта а лаьрхӀа лелаеш яр. Катехха дӀабиьхача тохкамо, гучаваьккхар кьоал даьр. Ше даь зулам дӀатӀаэцаш, хоаттам боацаш йихьа наьха 40 турба хьаелар кьоал даьчо. Цун гӀулакх тохкаш латт Іаьдало. Дукха ха йоацаш, Іаьдала болхлоша, лаьцавар ишттача наькьаца аьшка турбаш ший доалахьа ерзаяь цхьаькха саг. Лочкьаь наьха турбаш, аьшк дӀачуйдеча дӀачу а енна, цох хьаййцар паргӀатта шийна дийа Іохайнавар зуламхо.

Юрташка, лампаш йохкаш, куц хувцаш латт

БАРКИНХОЙ МУРАД

Чемалхе баьде лаьтта урамаш сердалца куц хийца дӀаэттад. Лампаш ехка сийрдабаьккхаб регионални никьби, иштта кхьйола моттигаша.

«ДӀадахача шера хӀара цӀен духьала егӀаьр оаха лампаш.

Бакьда, цу гӀулакхо ма хетта тоадинзар баьдеча урамий хьал. ДукхагӀа йолча моттигашка лампа дӀайогӀа бӀоагӀаш дацар, хӀаьта, цхьадараш бе-башха доацаш увтгадаь латташ дар», — аьлар ший инстаграмм оагӀон тӀа юрта кулгалдеш волча Амринаькьан Ахьмада.

ХӀанзолца из болх дӀабахьара

кулгалхошта хьалхашка лаьтта кхоачамбоацар — ахча ца хилар дар. Бакьда, тахан дагалаьттар кхоачашде аьттув баьлар юрташкара хьал тоадара оттаяь йолча программе гӀола. Цу беркатеча гӀулакха шоашта могош долча хӀаманца гӀо дир юрташкара хьал тоадара болча кхуврча кулгалдеш волча Албакнаькьан

Амира, Зыкигнаькьан Амира, Дарсигнаькьан Мухьмад-Салес.

20 бӀоагӀа оттабаь дикагӀа бола кхоачам юкье бохийташ кхьаь урама тӀа 20 лампа оттайир болхлоша. Бахархошта йоккха гӀозле хилар цу гӀулакхах. Цул совгӀа, свето хьадетта ахча а хӀанз кердача лампашца кӀезигагӀа хургда.

МагӀалбика района культура Ценой болхлоша, тахан, шоатта ди дӀадихьар

САМИРАНАЬКЪАН ЭЛБЕРД

МагӀалбика района культура Ценой болхлош тоабаш (коллективы), шоатта ден доакьашхой хилар, бартаца шоай доазонаш цӀендеш. ГалгӀайче дӀайодаш я доазоний цӀенон беттаха (месячник), цудухьа культура болхлоша, цу юкье дакьа лаца лаьрхӀар.

Болх карайца, уж болабелар доазув цӀендеи хоздеи, ГалгӀай Республике, дуккхача шерашка, лелаяь традици дӀахо дӀа а хьош-вай юкьара цӀа, Іан бетташ дӀадаларца, цӀен а деш, хозде.

Вай паччахьалкхе юаметтаоттаяра 30 шу дузаш, из хургда, карарча шера, аьшки, ГалгӀайчен бахархой юкьара кьахьегам, ший кьаьстта лоархӀам болаш ба. МагӀалбика муниципальни района культура болхлоша, шоай цхьогӀонца, дика масал гойтар кхьича бахархошта.

Къаман сийдола воI

Тема юкъе, 248 гӀаттар долаш белгалваьлар, Россе турпалхо вола, кхерамах хӀама дег чу доацаш тӀом баь, гӀалгӀай къаман майра воI — Оздой Мурад.

ГӀазданаькъан Ахьмад

Малсаганаькъан Тухана цӀерах йолча, Назранерча музее яда «Як-7» яхача фекемах йиса оатхалаш. Ма дукха а да-кх, къаьстта, цу хӀамашца дувзаденнараш.... ЦӀаккха а адамий дегашкара дӀабов йишъйоаца дагалоаттам ба из! Белозобов Саша яхача, Псковерча дешархочун дог делхаш дийцар даьнанас, ший бӀаргашта гуш яьгача совестски самолетах. Из дар 1944 шу, 1ан деной тӀехьара бутт бар лаьттар.

Дешархочо, ший дега чу, цӀоагӀо йир из фекема хьалаха аьнна. Из хатар хиннадар Маево оалаш хиннача станцен юхе. Йоккхача саго дийцачох, из улла моттиг Смертное яхача хин бухе яр. Йоккха юкъ ялалехьа шийна тӀехьакхы а дешархой баьха, Куприянова Аннас йийцача меттиге кхаьчар из. Гилкемаца хин лакхе гӀолла го а боахаш, йӀаьха гӀажамаш хин кӀала хьекхаш, дукха къахьийгар бераша. Юххера а шоаш лехар корадича санна хеташ, аквалангисташи цигара хьахои оарцагӀбаьхар цар. Хьахочо Ющенко Гаврилаи, Себежскеи, хин станце аквалангиста, бакъдир, хин кӀала уллар фекема долга.

Йоккха юкъ ялалехьа, тӀема водлазаша, фе кемах

дисар арадаьккха техкар, из мичахьара енай а, малагӀча хана цига нийсьенний а. ДӀабихьача тохкамо гучадаьккхар, из малагӀча авиационни заводу арахийцай, малагӀа шу, сери, номер йолаш а я. Хайра, фекема полковой номер а. Фекемача ваьгӀар вар, зӀамагӀа вола лейтенант, Оздой Мурад. Из хиннав цу хана — 431-ча Краснознаменни истребительни авиационни полка, 315-ча Рижски истребительни авиационни дивизен, 14-ча истребительни авиационни корпуса, 15-ча фе арме 2-ча Прибалтийски тӀема летчик. Оздой Ахьмада воI, Мурад, ваьвар 1922 шера, бӀаьстан хьалхарча бетта 10-ча дийнахьа, Назране. ТӀом тӀабенача хана, из чакхьаьккха вар Шолжа-гӀалий тӀара аэроклуби Армавирски авиашколеи. 20 шу даьнна волаш, авиационни звеноя командир хилар цунах. ТӀом бе волаьвеннача хьалхарча дийнахьа дӀагойтар, кхерамо ше юхазаргвоцилга. Щеча седкӀа орден луш дӀаболабелар тӀема аренашкара никъ. Чечелнице яздаьча «Летчики на войне» яхача книжка тӀа дувц: «Низ болаш ва Мурашевский Алексей яха летчик. Цун аьттув хилар — деррига довзаш хиларах да. Виь сага нийса ба тӀема накъашка изеи, Оздой Муради. Эггара хьалха хиннача сигларча тӀема юкъе,

виь фашист эшавир цар. Котало шоашка йолаш, массехк моастагӀчун фекемаш чудайтар майрача блухоша. Из тӀом баь юхабоагӀаш, духьала яьлар царна «Фокке Вульф» — немцечун ши самолет. Ка луш бацар, дег чу кхерамах хӀама доаца, вай летчикаш. Сигала беча тӀема юкъе атта тувлава-ла йиш я. Иштта, цьхан дийнахьа бодача тӀема юкъе ший царчарна тӀехьависар Мурад. Йоккха юкъ ялалехьа го бир цун фекема моастагӀаша. Ялх «Фоккер» яр из сиглара чувайта гӀерташ. Ялх моастагӀа, цьханнена духьала тӀом беш вар. Айлуш, лохлуш, ма даггара, фекема кхестадеш тӀом бодар лакхе... Дукха ха яр дов дода. КӀаьдваларо кулгашка, ма хетта, болх хьабайтацар, юхь тӀарча хьацаро бӀаргаш хьалдизадар. Йоккхача топий пхорч доладелар моастагӀа волчахьара. ТӀехьашкахьа кхы а шиь вар, ма даггара, дов деш... Фу хургда-хьогӀ аьнна хийттача хана, мичара йоагӀа ца ховш моархашта юкъера арахьелхар вай «Якаш». ТӀема юкъе эшаш мел дар, Юмадеш хилар Оздой Мурад. Из тамашийна майра летчик вар. Деррига фекемаех дар дайзар цун, ший кӀоаргалца. 248 тӀема гӀаттар долаш чакхьаьлар из. Сигала гӀолла го боахаш цо даьккхад, 157 сахьати, 53 миноти, царех 54 сахьати 33 миноти лакхе лира

тӀом беш, фашист ший низах вохавеш даьккхад. Оздой Мурада сиглара чудайтад бархI моастагӀчун кема, «Фокке-Вульф 189» юкъе йолаш.

1944 шера, наджгамхой бетта 25-ча дийнахьа Маево оалаш хинначе станцен лакхе, шийна тӀадила декхар кхоачашде айвеннача, моастагӀчун герза кӀала нийсьвелар майра летчик. Сов цӀоагӀа яьча духьаленах, чудежар цун фекема. Из хинна дий ди даьлча хоам бера цӀагӀарбарашка, дийца варгвоаца майрал хьокхаш, тӀема юкъе вахар хаьдад шун вола аьнна.... Бакъда, из иштта дацар! Даьла боккхача къахетамаца Мурад дийна висавар! Фекема чудоагӀаца хана, парашютаца чуххоссавала кхийнадар цун. Сакхетам чура ваьнна, дерригача дегӀа доагам долаш човнаш хинна ила Мурад, фашисташа есарал вигар. Немций концлагерера, массехказа, вада гӀийртар из. Чехославакеи Пруссеи дар из. Вада аьттув балацар цун. 1945 шера, Польше доазон тӀа дӀатӀаьбьвеннача

Советски блухоша, мукъаваьккхар из.

Ший дог ураоттадаь, юха а тӀема накъашка араваьлар Мурад командир звена волаш. 1946 шера, ший цӀен нах лаха Казахстане вахар, тӀема аренаш тийхка, этта вола летчик. Накха бизза орденаши майдилгаши ядаш цӀенах кхийтар Оздой Мурад. 1995 шера, котало яьккха 50 шу дузаш, РФ президента указох, цунна елар Россе турпалхочун Сийлен цӀи. 1999 шера вайцара къаьстар дог дӀиза денали майрали хинна, мел вовзараша везаши, доккхал деши лелаваь Оздой Мурад. Хала ди дар из, вай къаман хӀара сага! Из дагара ваьнна ха йоагӀаргьац вай къаманга! Укх денешка Мемориальни комплекс дӀабихьар, «Сиглено кхеваш турпал» яха, цун тӀема накъа хетабаь бола гойтам. Оздой Мурада 100 шу дуз. Гойтаме хьахьокх цун беррига вахара никъ. Шийна тӀехьа йоккха лар йитача сагах лаьцараш, довзаргда цига....

12

IAБДАЛКАБХАТ

ПАЛГГАЙ РЕСПУБЛИКА
ЗАКОНПалггай Республика къабстгача законодательни актшта
хувцамаш юкьедяхъара хьакъехъаТнайцад
Палггай Республика
Халкъа Гуллама

2022 шера 24 феврале

Статья 1

Палггай Республике сага бокьонех волча Уполномочен-
нех долча» 2017 шера 31 январерча, №3-РЗ йолча Палггай Рес-
публика Закона (Официални бокьон хоама интернет-порт-
ал (www.pravo.gov.ru), 2017, 1 феврале, 20 июне; интернет-га-
зет «Палггайче» (www.gazetaingush.ru), 2020, 30 июне; 2021, 7
мае) юкьехъо Юобелгалдаь хувцамаш:

1) 15 статьяй 1 дакъа 9 пункт ший низ длабаьнна лархIа;

2) 21 статьяй 1 дакъе дешаш «Палггай Республика Кон-
ституционни Суда председателга» дладаха.

Статья 2

«Палггай Республика паччахьалкхен держашка а пачча-
хьалкхен граждански служба держашка а болча наха ахчанца
кхоачо ярах» долча, 2007 шера 28 февралерча, №6-РЗ йолча
Палггай Республика Закона 1 тIатохаре (газет «Палггайче»,
2007, 5 мая, 3 ноября; 2008, 22 апреля; 2009, 23 апреля; 2010,
16 феврале, 10 июле; 2011, 6 октября; 2012, 8 ноября, 27 дека-
бре; 2013, 7 декабря; 2014, 31 марта, 30 октября; 2015, 29 дека-
бре; 2016, 29 ноября; газет «Сердало», 2017, 7 декабря; Офици-
ални бокьон хоама интернет-портал (www.pravo.gov.ru), 2018,
4 сентября; интернет-газет «Палггайче» (www.gazetaingush.ru),
2019, 14 ноября, 30 декабря; Официални бокьон хоама интер-
нет-портал (www.pravo.gov.ru), 2020, 9 декабря; интер-
нет-газет «Палггайче», (www.gazetaingush.ru), 2020, 25 дека-
бре; Официални бокьон хоама интернет-портал (www.pravo.gov.ru),
2021, 5 апреля; интернет-газет «Палггайче» (www.gazetaingush.ru),
2021, 8 сентября) юкьехъо Юобелгалдаь хув-
цамаш:

1) I разделе «Паччахьалкхен держашка болча наха лу окла-
даш а ахчан совгIаташ а» мулIараш:ПАЛГГАЙ РЕСПУБЛИКА
ЗАКОН«Палггай Республика ТIахьожам-лархIара палатах
долча» Палггай Республика Закона хувцамаш юкьедяхъа-
ра хьакъехъаТнайцад
Палггай Республика
Халкъа Гуллама

2022 шера 24 феврале

Статья 1

«Палггай Республика ТIахьожам-лархIара палатах»
долча, 2011 шера 28 сентябрерча №27-РЗ йолча Пал-
ггай Республика Закона (газет «Палггайче», 2011, 29 сен-
тябре; 2013, 7 декабря; Официални бокьон хоама интер-
нет-портал (www.pravo.gov.ru), 2017, 20 декабря) юкьехъо
Юобелгалдаь хувцамаш:

1) 3 статье деша «кортамукъала» тIехъа тIатохар де де-
шаца «, гуччахъа»;

2) 4 статьяй 7 дакъа укх редакце дIаязде:

«7. Палггай Республика ТIахьожам-лархIара пала-
та штатни таърахь дIаоттаду, Палггай Республика Хал-
къа Гулламо соцамца, Палггай Республика ТIахьожам-
лархIара палата Председателя лIоамца, Палггай Респу-
блика ТIахьожам-лархIара палата законодательствос дIаенна
полномочеш кхоачашгъязна ярг ца хилара а из вIаштIехъ-
даккхара а функционални кортамукъа хилара а терко
еш.»;

3) 5 статьяй 4 дакъа укх редакце дIаязде:

«4. Палггай Республика ТIахьожам-лархIара палата
Председателя дарже отта ловш болчар кандидатураш тох-
кача хана, Российски Федераци Счетни палатага хоам бу,
Палггай Республика ТIахьожам-лархIара палата Пред-
седателя дарже оттачун кандидатура, укх Законо отта-
даьча квалификационни дIадехарашта мегаш хилар ца
лархIача.»;

4) 6 статье:

а) I дакъа укх редакце дIаязде:

«I. Палггай Республика ТIахьожам-лархIара пала-
та Председателя, Председателя заместителя а аудито-
рий а дарже хьожабу, Российски Федераци гражданах,
Юобелгалдаьча квалификационни дIадехарашта нийса
хилча:

1) лакхера дешар дийша хилар;

2) паччахьалкхен, муниципални урхалдара, пачча-
хьалкхен, муниципални ТIахьожам (аудита) экономика,
финансашка, юриспруденце къахьийга, пхе шерал кIезигах
йоацаш балха поалхам хилча;3) Российски Федераци Конституци, федерални зако-
нодательство, цу дакъе бюджетни бокьон юкь-мортигаш
лорайо Российски Федераци бюджетни законодательство а
кхьийола борам бокьон актш а, Российски Федераци кор-
рупциена духъале ярах дола законодательство, Палггай Рес-
публика Конституци, Палггай Республика а кхьийола бо-
арама бокьон а даржий декхараш кхоачашдара тIаерзаяь
йола, йовзаш хилар, иштга Российски Федераци субъектий
а муниципални образованей а ТIахьожам-лархIара орга-
наша ТIахьожам, а экспертно-аналитически а мероприя-
теш дIаяхъара араара паччахьалкхен а муниципални а ау-
дита (ТIахьожам) стандартгий дIадехараш довзар, Россий-
ски Федераци Счетни палата дIачIоагI ма дарра
»;
б) тIатохар де ер чулоацам болча I¹ дакъаца:

«I¹. Палггай Республика ТI
ахьожам – лархIара палата Председателя дарже отта
ловрий кандидатураш, укх статьяй I дакъе белгалдаьча
квалификационни дIадехарашта мегаш ийи хьажара аргIа
дIаоттаду, Российски Федераци Счетни палата.»;

в) 2 дакъа 4 пункт укх редакце дIаязде:

«4) Российски Федераци гражданство соцаяр е кхьча
паччахьалкхен гражданство (подданство) хилар е Россий-

Палггай Республика Конституционни Суда Пред- седатель	18474	1,6
Палггай Республика Конституционни Суда Пред- седателя заместитель	17409	1,5
Палггай Республика Конституционного Суда судхо	16343	1,4

дIадаха;

2) раздел 2.1 «Палггай Республика Конституционни Суда
паччахьалкхен граждански служащешта лу даржа окладаш а
хIара бетта лу ахчан совгIаташ а» ший низ длабаьнна лархIа.

Статья 3

«Палггай Республика боарама бокьон актеш долча», 1999
шера 7 декабрерча, №29-РЗ йолча Палггай Республика Закона
(газет «Палггайче», 2000, 12 январе; 2002, 17 декабря; 2003, 9
декабре; газет «Сердало», 2004, 19 октября; газет «Палггайче»,
2005, 24 сентября; газет «Сердало», 2006, 27 феврале; 2009,
13 январе; газет «Палггайче», 2009, 16 апреля; газет «Серда-
ло», 2011, 9 апреля; газета «Палггайче», 2012, 8 ноября; 2013,
31 августа; 2014, 6 мая, 19 июля; 2015, 5 феврале; Официаль-
ни бокьон хоама интернет-портал (www.pravo.gov.ru), 2016, 24
мая; 2017, 20 июня, 20 декабря; 2018, 4 декабря; 2020, 2 июля;
2020, 30 декабря) юкьехъо Юобелгалдаь хувцамаш:

1) 42 статьяй 2 дакъа ший низ длабаьнна лархIа;

2) 42¹ статьяй I дакъа ший низ длабаьнна лархIа.

Статья 4

«Палггай Республика паччахьалкхен держашка бола нах,
царех бола тешам бовр бахъан долаш балхара мукъабовлий-
тара (держашкара дIабахара) аргIах долча», 2015 шера 26 де-
кабрерча, №67-РЗ йолча Палггай Республика Закона (Офици-
ални бокьон хоама интернет-портал (www.pravo.gov.ru), 2015,
29 декабря; интернет-газет «Палггайче» (www.gazetaingush.ru),
2018, 29 декабря) хувцам юкьехъо I статьяй I2 дакъе
дешаш «Палггай Республика Конституционни Суда судхой»
дIа а доахаш.»

Статья 5

«Палггай Республика муниципални боарама бокьон
актий регистр вIашагIюллара а деляра а аргIах долча»;ски Федераци гражданин кхьча паччахьалкхен доазон тIа
вах бокьон куц е массаза а цига ваха бокьо лу документ
хилар.»;

5) 7 статьяй 5 дакъа 3 пункт укх редакце дIаязде:

«3) Российски Федераци гражданство соцаяр е кхьча
паччахьалкхен гражданство (подданство) хилар е Россий-
ски Федераци гражданин кхьча паччахьалкхен доазон тIа
вах бокьон куц е массаза а цига ваха бокьо лу документ
хилар.»;

6) 8 статья укх редакце дIаязде:

«Статья 8. ТIахьожам-лархIара палата полномочеш
I. ТIахьожам-лархIара палата кхоачашгъю, ЮобелгалтIаь
кертIара полномочеш:

1) Палггай Республика бюджета, доазон, паччахьалк-
хен бюджете йоацача фонда средствех, иштга кхьдолча
средствех пайда эцар закона нийса а овсаре а дий хьажар-
а ТIахьожам лоаттабар Iалашде а кхоачашде а, Российски
Федераци законодательствос белгалдаьча хьалашка;2) Палггай Республика бюджетах, доазон, паччахьалк-
хен бюджете йоацача фонда законашта экспертиза
яр, цар гойтамаш тахкари оттаме дий хьажари;3) Палггай Республика бюджет кхоачашдара шера
луча отчетга, моттигера бюджет кхоачашдарах, Российски
Федераци Бюджетни кодексотта яьча компетенце боараме
ара тохам бар, доазон, паччахьалкхен бюджете йоацача
фонда бюджет кхоачашдарах ара тохам бар;4) «Паччахьалкхен а муниципални а эшарашта кхоачо
яра товараш, балхаш, услугаш эцара контрактни системах
долча» 2013 шера 5 апрелерча, №44-ФЗ йолча Федерални
законашта нийса аудит дIахьар;5) Палггай Республика паччахьалкхен доалахъе
вIашагIюллара овсарлен мах хоадабар, цу тайпарча доа-
лахьенна урхалдари дIа-хъа хьожадари, цу тайпара доала-
хъе вIашагIюллара оттаяь аргIа лораяра, цу тайпара доа-
лахьенна урхал дара а дIа-хъа хьожадара а (цу юкье дух-
хьал интеллектуални къахьегам чаккхений бокьонаш а
йолаш);6) налогови а кхьийола а льготаш, совленаш ялара овсар-
лен, Палггай Республика бюджетера бюджетни кредиташ
далара мах хоадабар, иштга паччахьалкхен тешам балара,
амалтал дара е Палггай Республика бюджетерча средства-
ех декхараш кхьча тайпарча куцашца кхоачашдеш юри-
дически лишаца а предпринимателаша а еча сделка мах
хоадабар а Палггай Республика паччахьалкхен доалахъа
долча рузкъах а;7) Палггай Республика законий, паччахьалкхен Iаьдала
боарама бокьон актий проекташта экспертиза яр, Палггай
Республика расходни декхарий хьакъехъа, Палггай Респу-
блика бюджета пайдаш а доазон бюджете йоацача фонда
а иштга паччахьалкхен программий (паччахьалкхен про-
граммий проектий) хувцаргIдолча Палггай Республика за-
конашта экспертиза елга;8) Палггай Республика бюджетни процесса анализ а мо-
ниторинг а дIаяхъар, цу дакъе бюджетни процессе гуча-
даьнна кхоачамбоацараш дIадахара хетарашта кийчо яра
а Российски Федераци бюджетни законодательство тоада-
ра хетараш белгалдеш;9) Палггай Республика доазон тIа йолча муниципални
образованей бюджеташта, Палггай Республика бюджетера
бюджеташта юкьера трансфертех пайда эцар законашта
нийса а овсаре а хилара ТIахьожам лоаттабар, иштга мот-
тигера бюджета тохам бар, Российски Федераци Бюджет-
ни кодексот белгалдаьча моттигашка;10) Палггай Республика бюджет, доазон, паччахьалкхен
бюжете йоацача фонда бюджет а, кхоачашдара оператив-
ни анализ яр а, кхоачашдара ТIахьожам бар а, карарча фи-
нансови шера, Палггай Республика бюджет, паччахьалк-
хен бюджете йоацача фонда бюджет а кхоачашдарах хIара
квартиле Палггай Республика Халкъа Гулламе, Палггай Рес-
публика Мехкдаьга хоам балар, дIаийхъача ТIахьожам,
экспертно-аналитически мероприятей чаккхенех;

11) Палггай Республика паччахьалкхен чура а араара

2009 шера 29 сентябрерча №37-РЗ йолча Палггай Респу-
блика Закона (газет «Палггайче», 2009, 8 октября; газет «Серда-
ло», 2010, 9 ноября; газет «Палггайче», 2013, 5 октября; 2014,
7 марта; Официални бокьон хоама интернет-портал (www.
pravo.gov.ru), 2015, 7 октября; 2016, 30 марта; интернет-газет
«Палггайче» (www.gazetaingush.ru), 2018, 29 декабря; 2020, 30
июне) хувцам юкьехъо 4 статьяй 3 пункт ший низ длабаьнна
а лорхIаш.

Статья 6

«Палггай Республика Халкъа Гуллама депутата статусах
долча», 2004 шера 8 июлерча, №18-РЗ йолча Палггай Респу-
блика Закона (газет «Палггайче», 2004, 13 июля; 2006, 28 фев-
рале; 2007, 21 июня; газет «Сердало», 2008, 10 январе; газет
«Палггайче», 2011, 7 июня; 2012, 11 декабря; 2013, 15 июня;
2015, 5 феврале; Официални бокьон хоама интернет-портал
(www.pravo.gov.ru), 2016, 4 июля; 2018, 27 феврале, 4 декабря;
2019, 7 июня; интернет-газет «Палггайче» (www.gazetaingush.ru),
2019, 2 декабря; 2020, 23 июня, 30 июня, 2021, 6 июля) хув-
цам юкьехъо I6 статьяй 2 дакъа юкьера дешаш «Палггай Рес-
публика Конституционни Суда» дIа а доахаш.»

Статья 7

«Палггай Республика законаш тIаэцара а законопроек-
ташка хьажара а аргIах долча», 1999 шера 3 мартерча, №6-РЗ
йолча Палггай Республика Закона (газет «Палггайче», 1999,
25 марта; газет «Сердало», 2004, 22 июня; газет «Палггайче»,
2005, 17 феврале; газет «Сердало», 2006, 28 феврале; газет
«Палггайче», 2009, 23 июня; газет «Сердало», 2010, 9 ноября;
газет «Палггайче», 2011, 6 октября; 2015, 5 марта) хувцам юкь-
ехъо I статьяй I дакъа юкьера дешаш «Палггай Республика
Конституционни Судага» дIа а доахаш.

Статья 8

Ер Закон низаца чIоагIденна болх бе долалу, ер официаль-
но кепатехача дийнахъа денз.

Палггай Республика
Мехкда
г. Маргас
3 марта 2022 шера
№2-рз

Келаматнаькъан М.М.

декхара хьалах ТIахьожам лоаттабар;

12) Палггай Республика социально-экономически
дегIахара декхараш кхоачашхилара чаккхений а кхоачаш
ца дулуш дисса а тардалара оттама мах хоадабар, Палггай
Республика стратегически планироване документашца
белгал ма дарра, ТIахьожам-лархIара палата компетенце
боараме;13) коррупциена духъале яра тIаерзаяьча мероприятешка
дакъа лацар, ший полномочей боараме;14) Палггай Республика дегIахара программаш а пла-
наш а кхоачашгъярай чаккхени ТIахьожам лоаттабар;15) кхьийола полномочеш, арапча финансови ТIахьожам
дакъе, федерални законаша, Палггай Республика Кон-
ституце а Палггай Республика законаша а отта ма дарра.2. ТIахьожам-лархIара палата. арапча финансови
ТIахьожам лоаттабу:1) Палггай Республика паччахьалкхен Iаьдала органи,
доазон паччахьалкхен бюджете йоацача фонда, моттигерча
шедоалдара органи, паччахьалкхен учрежденей, пачча-
хьалкхен органи а, унитарни предприятей а, иштга кхьий-
олча организацией а хьакъехъа, нагахъа санна цар Палггай
Республика паччахьалкхен доалахъа долча рузкъах пайда
эцаш хилча;2) кхьиболча нахъа хьакъехъа, Российски Федераци Бюд-
жетни кодексот а кхьидолча федерални законаша а бел-
галдаьча моттигашка.»;

7) 10 статья укх редакце дIаязде:

«Статья 10. Арапча финансови, паччахьалкхен
ТIахьожам стандартш1. Палггай Республика ТIахьожам-лархIара палата,
арапча финансови паччахьалкхен ТIахьожам беча хана кул-
галду, Российски Федераци Конституцеца, Российски Фе-
дераци законодательстваца, Палггай Республика законо-
дательстваца, иштга арапча финансови паччахьалкхен
ТIахьожам стандартшца.2. ТIахьожам а экспертно-аналитически а мероприя-
теш дIаыхъара арапча финансови паччахьалкхен ТIахьожам
стандартш дIачIоагIю ТIахьожам-лархIара палата, Рос-
сийски Федераци Счетни палата дIачIоагIдеча юкьарча
дIадехарашца нийса.3. Арапча финансови паччахьалкхен ТIахьожам стан-
дартш кийчъеца хана терко ю, дуненхалкъашта юкьерча
стандартшца паччахьалкхен ТIахьожам, аудита а финан-
сови отчетноста а.4. Арапча финансови паччахьалкхен ТIахьожам стан-
дартш духъале еш хила йиш яц, Российски Федераци зако-
нодательстваца а Палггай Республика законодательства-
на а.»;

8) 11 статья:

а) 3 дакъе дешаш «дIадехараш а» дIадаха;

б) 3 дакъе дешаш «дIадехараш а» дIадаха;

9) 16 статье тIатохар де ер чулоацам болча 21 дакъаца:

«21. Шоай хьакъехъа тохам дIахьоча органи организаци
кулгалхой декхарийла ба, ТIахьожам-лархIара пала-
та аргIа йолча, ТIахьожам дIахьоча дакъа лоацача держаш-
карча наха балха моттиг Iалашъе, цар хоам бара-телеком-
муникационни сете Интернет справочни бокьон системаш-
та тIахъача Iалашо яь а йолча.»;

10) 17 статье:

а) I дакъе дешашта «арапча финансови паччахьалкхен
ТIахьожам дIабахъа бокьо я» тIехъа тIатохар де дешашца «е
арапча финансови паччахьалкхен ТIахьожам дIабахъара хи-
ланза баргбоаца хоам ба»;

б) тIатохар де ер чулоацам болча 10 дакъаца:

«10. Арапча финансови паччахьалкхен ТIахьожам
дIахьоча хана ТIахьожам-лархIара палатана Iалашо ю, цун
полномочеш кхоачашъе ца хилча баргбоаца агттув хург-
болаш, паччахьалкхен а муниципални а хоам бара систе-
машта тIахъачара, Российски Федераци хоамах а, хоамий
технологий а, хоам лорабарах а долча законодательстваца
нийса, иштга, Российски Федераци паччахьалкхен а кхьий-
олча законо лорача къайленах а долча законодательства-

ца нийса.»;

1) 18 статья;

а) 1 дакъе;

дешаш «уж тахкар а» дладаха;

дешашта «гучадаьхараш дладахара эшараш кхоачашдар» тыхьа тлатохар де дешашца «бюджетни а кхьдараш а»;

б) 3 дакъа укх редакце даязье;

«5. Палггай Республика паччахьалкхен Иаьдала органаш, Палггай Республика паччахьалкхен органаш, моттигера шедоалдара органаш а муниципальни органаш а иштта организацеш а представлене тла белгалъяьча хан-юкьа, нагахь санна хан-юкь белгалъянза хилча, из длаийца 30 ди долача ханачухь декхарийла оьвт, Тахьожам-лархлара палатага йоазон кепе хоам длабе, представлени кхоачашгеш тлаийца соцамех а кхоачашдарех а.»;

в) тлатохар де ер чулоацам болча 31 дакъаца:

«31. Представлени кхоачашгяр хан-юкь длаийаьхяр могаду Тахьожам-лархлара палата соцамца, бакьда цкъаннел дукхагга а доацаш.»;

г) 4 дакъе дешаш «представлени тахкара хан-йовкьаш лора ца яр» хувца дешашца «представлени кхоачаш ца яр»;

д) 7 дакъа тлатохар де ер чулоацам болча предложенеца:

«Представлени кхоачашгяр хан-юкь длаийаьхяр мога-

ду Тахьожам-лархлара палата соцамца, бакьда цкъаннел дукхагга а доацаш.»;

е) в части 8 дакъе дешаш «Кхоачаш ца яр е оттаяьча ханачухь е ма еззара кхоачаш ца яр» хувца дешашца «Представлени кхоачаш ца яр е»;

12) в статье 20:

а) 6 дакъа укх редакце даязье:

«6. Тахьожам-лархлара палата бокьо я, цьхана кьаьхьегаргхиларахи цьхана болх длахьоргхиларахи оттабашца бартага хьежжа тлахьожам а экспертно-аналитически а мероприятеш длаяьхара тлахьожам длабахьа, бокьо лораяра а кхьйола а органиши цар викалаши хьаьхьа, иштта оттабашца барта кийлен тла аудиторски, Илман-тохкама, экспертни а кхьйола а учрежденеш организациеш, кьаьстта говзанчаш, экспертш, таржамхой юкьеоза.»;

б) 7 дакъа тлатохар де ер чулоацам болча 6 пунктаца:

«6) муниципальни образованей представительни органий лоламах, муниципальни образоване тлахьожам-лархлара органа председатела дарже отта ловрий кандидатураш, Федеральни законо дладехарашта нийса йий хьажара йола чаккхе длаяла.»;

в) тлатохар де ер чулоацам болча 8 дакъаца:

«8. Тахьожам-лархлара палата е Палггай Республика Халкьа Гуллама бокьо я Российски Федераци Счетни палатага дехар де, Тахьожам-лархлара палата кьаьхьегам пач-

чахьалкхен арарча финансови тлахьожам долча законодательствана, цун овсарле лакхьяра де могадьяршта нийса дий хьажара чаккхе оттае.»;

13) 23 статья 2 дакъа укх редакце даязье:

«2. Палггай Республика паччахьалкхен граждански даржашка болча, Тахьожам-лархлара палата аппарата болхлошта тешам лу ахчан кхоачо яра, (ахчан совглаташ далар а) хлара шера ахча луш йола отпускаш луш (керттера а совнагга а), профессионални деглаахара, цу дакъе профессионални дешара, иштта, Палггай Республика паччахьалкхен даржашка а паччахьалкхен граждански даржашка а амал деш болча наха кьыча тайпара рузкъан а социальни а кхоачо яра (цу дакъе лорий, санаторно-курортни, бытовий, транспортни а кьыча тайпара а йоакхо яра).».

Статья 2

Ер Закон низаца чоаггденна болх бе долалу, ер официално кепатеха итт ди чаккхдаьннача дийнахьа денз, цо дераш дла-хьа дарж 2022 шера 1 январе денз хьахиннача бокьон юкь-моттигашка.

Палггай Республика
Мехьда
г. Магас
3 марта 2022 шера
№3-рз

Келаматнаькъан М.М.

ПАЛГГАЙ РЕСПУБЛИКА ЗАКОН

**«Берий бокьонаш лораярах долча» Палггай Республика
Закона хувцамаш юкьедахьара хьаьхьа**

Тнайцад
Палггай Республика
Халкьа Гуллама

2022 шера 24 феврале

Статья 1

«Берий бокьонаш лораярах долча» 2008 шера 30 декабрерча №37-РЗ йолча Палггай Республика Закона (газет «Сердало», 2009, 13 январе; газет «Палггайче», 2014, 4 декабр; Официални бокьон хоама интернет-портал (www.pravo.gov.ru), 2018, 27 феврале) юкьехьо юбелгалдаь хувцамаш:

1) тлатохар де ер чулоацам болча 81 статьяца:

«Статья 8. Палггай Республице глларара берий бокьонех вола Уполномоченни

Берий бокьонех волча Уполномоченне кхоачо ю Палггай Республице берий бокьонаши законни лоламаши лорадара,

ший полномочей боараме, «Российской Федераци глларача берий бокьонех волча уполномоченнх долча», 2018 шера 27 декабрерча №501-ФЗ йолча Федеральни законца нийса.»;

2) тлатохар де ер чулоацам болча 101 статьяца:

«Статья 10. Регионални паччахьалкхен тлахьожам (бларгаунал) лоаттабар, бераша салаalara а могашал тоаяра а организациейх дола сведенеш нийса дий, актуальни дий а диза дий а хьажар

1. Регионални паччахьалкхен тлахьожам (бларгаунал) лоаттабар, бераша салаalara а могашал тоаяра а организациейх дола сведенеш нийса дий, актуальни дий а диза дий а хьажар, бераша салаalara а могашал тоаяра а организациейх дола сведенеш тладолча реестре кхоачо ю, Палггай Республика паччахьалкхен Иаьдала органо, Палггай Республика Правительствос длачоагггьеча положенеца нийса.

2. Регионални паччахьалкхен тлахьожам (бларгаунал) лоаттабар, бераша салаalara а могашал тоаяра а организациейх дола сведенеш нийса дий, актуальни дий а диза дий а хьажар, бераша салаalara а могашал тоаяра а организациейх дола сведенеш тладолча реестре да, цу тайпа йолча организациеша шоаех дола сведенеш нийса дий, актуальни дий а диза дий

а хьажарца да укх деша куц, белгалъяьча реестре чуоттаде длалуш дола.

3. Регионални паччахьалкхен тлахьожам (бларгаунал) лоаттабар, бераша салаalara а могашал тоаяра а организациейх дола сведенеш нийса дий, актуальни дий а диза дий а хьажар, бераша салаalara а могашал тоаяра а организациейх дола сведенеш чуолча реестре дар влаштгьехьа а дакхар а кхоачашдар а дла-хьа нийсду «Российски Федераци паччахьалкхен тлахьожам (бларгауналах) а муниципальни тлахьожам а долча», 2020 шера 31 июлерча №248-ФЗ йолча Федеральни законо.».

Статья 2

Ер Закон низаца чоаггденна болх бе долалу, ер официално кепатеха итт ди чаккхдаьннача дийнахьа денз.

Палггай Республика
Мехьда
г. Магас
3 марта 2022 шера
№4-рз

Келаматнаькъан М.М.

ПАЛГГАЙ РЕСПУБЛИКА ЗАКОН

«Бахархойи доазонаши Иаламни техногенни чоалханерча хьалех лорадара долча» Палггай Республика Закона хувцамаш юкьедахьара хьаьхьа

Тнайцад
Палггай Республика
Халкьа Гуллама

2022 шера 24 феврале

Статья 1

«Бахархойи доазонаши Иаламни техногенни чоалханерча хьалех лорадара» долча 2010 шера 27 февралерча, №9-РЗ йолча Палггай Республика Закона (газета «Сердало», 2010, 6 марте; 2011, 9 апреле; газет «Палггайче», 2012, 4 декабр; 2013, 15 июне, 7 ноябр; 2014, 6 мае, 31 декабр; 2015, 7 мае; Официални бокьон хоама интернет-портал (www.pravo.gov.ru), 2016, 4 июле; 2019, 7 июне; интернет-газет «Палггайче» (www.gazetaingush.ru) 2021, 4 марте) юкьехьо юбелгалдаь хувцамаш:

1) 4 статья 2 дакъе:

а) 5 пункта тлатохар де дешашца «, цу дакъе бахархошта юкье довийтара а профилактически балхаш дладахьара, а хин объектшка чоалхане хьалаш ца хилийтара дакъе»;

б) тлатохар де ер чулоацам болча 12 пунктаца:

«12) чоалхане хьалаш дладахар.»;

2) 4^а статья 9 дакъе дешаш «Палггай Республице чоалхане хьалаш ца хилийтара а, хиннарех даьнна зе дладакхара а, цера кхерамзле Иалашьяра а комисси е оттаваь даржера саг» хувца дешашца «оттаваь даржера саг»;

3) 5 статья укх редакце даязье:

«Статья 5. Чоалханерча хьалий зонай доазув оттадар, бахархошка экстренни хоам бара зонай доазув оттадар

1. Чоалханерча хьалий зонай доазонаш белгалду, граници зон Российски Федераци законодательстваца а Палггай Республика законодательстваца а нийса, чоалханера хьалаш дладахара хьожабашца кулгалхоша, Российски Федераци Правительствос оттаяьча чоалханерча хьалий классификаце кийлен тла, шойи доазонаш тла чоалханера хьалаш этата Палггай Республика паччахьалкхен Иаьдала кхоачашда-

ра органашца, моттигерча шедоалдара органашца а барт бий.

2. Бахархошка экстренни хоам бара зонай доазув оттадар белгалду, Палггай Республика паччахьалкхен Иаьдала боарма бокьон акташца, шойи полномочешца бахархойи доазонаши чоалханерча хьалех лорадара декхараш чу а доаггаш йолча, кхоачашдара федеральни органий Иаьдала доазон органашца а иштта шойи доазонаш тла чоалхане хьал отта тарлуца моттигерча шедоалдара органашца а барт бий.»;

4) 8 статья:

а) 2 дакъа 9 пункт укх редакце даязье:

«9) длачоагггьо бахархойи доазонаши чоалханерча хьалех лорадара дакъе регионални паччахьалкхен бларгауналах йола положени а, Палггай Республика доазон тла йолча муниципальни образованей моттигерча шедоалдара органашца бахархойи доазонаши чоалханерча хьалех лорадара дакъе йола полномочеш кхоачашьяра, паччахьалкхен бларгаунал дара аргла а.»;

б) 2^а дакъа тлатохар де ер чулоацам болча 9 пунктаца:

«9) кхоачашду бахархойи доазонаши чоалханерча хьалех лорадара дакъе регионални паччахьалкхен бларгаунал, Палггай Республика доазон тла йолча муниципальни образованей моттигерча шедоалдара органашца бахархойи доазонаши чоалханерча хьалех лорадара дакъе йола полномочеш кхоачашьяра.»;

5) 12 статья 1 дакъа 4 пункта тлатохар де дешашца «, цу дакъе наьха кхерамзле хин объектшка лораяра кхоачо яр»;

6) 18 статья:

а) 1 дакъа 2 пункт укх редакце даязье:

«2) муниципальни куц дола (хьунашка цли ялар бахьан долаш, хьунашка этта чоалхане хьалаш ца лаьрхлача) - муниципальни образоване расхонди декхар да.»;

б) тлатохар де ер чулоацам болча 11 дакъаца:

«11. Палггай Республика паччахьалкхен Иаьдала органий бокьо я, федеральни а регионашта юкьера а куц дола чоалхане хьалаш дладаохаш моттигаш хилча, Российски Федераци гражданашта цька луш дола рузкъан новкостал де, финансови новкостал деш, цька луш ахча даларца йола мероприятеш кхоачашгьеча расхонди е. Белгалдаьча декхарашта Палггай Республика яьча расхонди финансови меттаоттаелга кхоачашду федеральни бюджета рузкъах, Российски Федераци Правительствос оттаяьча аргланца нийса.»;

7) 21 статья укх редакце даязье:

«Статья 21. Бахархойи доазонаши чоалханерча хьалех лорадара дакъе дола паччахьалкхен бларгаунал

1. Бахархойи доазонаши чоалханерча хьалех лорадара дакъе дола, регионални паччахьалкхен бларгаунал дар кхоачашду Палггай Республика паччахьалкхен Иаьдала уполномоченни кхоачашдара органо, Палггай Республика Правительствос длачоагггьеча положенеца нийса.

2. Бахархойи доазонаши чоалханерча хьалех лорадара дакъе дола, регионални паччахьалкхен бларгаунал лоаттадарца да, организациеш гражданшеи кхоачашданза дардоаца дладехараш лорадар, бахархойи доазонаши чоалханерча хьалех лорадара дакъе йолча организацией а гражданий а кьаьхьегамх федеральни паччахьалкхен бларгаунал лоаттадар, Федеральни законо, цунца нийса тлаийцаца Российски Федераци кхьйолча боараме бокьон акташца, Палггай Республика законашца, кхьйолча боараме бокьон акташца нийса.

3. Бахархойи доазонаши чоалханерча хьалех лорадара дакъе, моттигерча шедоалдара органаш лорадара паччахьалкхен бларгаунал делга влаштгьехьа дакхар а кхоачашдар дла-хьа нийсду «Российски Федераци паччахьалкхен тлахьожам (бларгауналах) а муниципальни тлахьожам а долча», 2020 шера 31 июлерча №248-ФЗ йолча Федеральни законо.»;

4. Моттигерча шедоалдара органаш бахархойи доазонаши чоалханерча хьалех лорадара дакъе, регионални паччахьалкхен бларгаунал делга влаштгьехьа дакхар а кхоачашду, Палггай Республика Правительствос уполномочить даьча, Палггай Республика паччахьалкхен Иаьдала кхоачашдара органо, «Российски Федераци моттигера шедоалдар влаштгьехьа дакхар а кхоачашду принципех долча», 2003 шера 6 октябрерча №131-ФЗ йолча Федеральни законца нийса, Российски Федераци Правительствос длачоагггьеча аргланца нийса.».

Статья 2

Ер Закон низаца чоаггденна болх бе долалу, ер официално кепатехача дийнахьа денз.

Палггай Республика
Мехьда
г. Магас
3 марта 2022 шера
№5-рз

Келаматнаькъан М.М.

ПАЛГГАЙ РЕСПУБЛИКА ЗАКОН

«Палггай Республице туристски кьаьхьегамх долча» Палггай Республика Закона хувцамаш юкьедахьара хьаьхьа

Тнайцад
Палггай Республика
Халкьа Гуллама

2022 шера 24 феврале

Статья 1

«Палггай Республице туристски кьаьхьегамх долча», 2011 шера 4 июлерча №19-РЗ йолча Палггай Республика Закона (газет «Палггайче», 2011, 9 июле; Официални бокьон хоама интернет-портал (www.pravo.gov.ru), 2015, 2 декабр; 14 декабр; 2017, 2 мае; интернет-газет «Палггайче» (www.gazetaingush.ru), 2019, 2 декабр; 2021, 2 июне) юкьехьо юбелгалдаь хувцамаш:

1) 5 статья 2 дакъе дешашта «социальни туризма.» тыхьа тлатохар де дешашца «юрта туризм.»;

2) 6 статья 1 дакъа 9 пункте дешашта «социальни туризма.» тыхьа тлатохар де дешашца «юрта туризм.»;

3) 61 статья 1 пункте дешашта «социальни туризма.» тыхьа тлатохар де дешашца «юрта туризм.».

Статья 2

Ер Закон низаца чоаггденна болх бе долалу, ер официално кепатехача дийнахьа денз.

Палггай Республика
Мехьда
г. Магас
5 марта 2022 шера
№6-рз

Келаматнаькъан М.М.

ПАЛГГАЙ РЕСПУБЛИКА ЗАКОН

**«Палггай Республице дешарах долча» Палггай Республика
Закона 3 а 14 а статьяшка хувцамаш юкьедахьара хьаьхьа**

Тнайцад
Палггай Республика
Халкьа Гуллама

2022 шера 24 феврале

Статья 1

«Палггай Республице дешарах долча», 2014 шера 3 февралерча №5-РЗ йолча Палггай Республика Закона (газет «Палггайче», 2014, 6 феврал; 2015, 5 феврал; Официални бокьон хоама интернет-портал (www.pravo.gov.ru), 2015, 14 декабр; 2016, 2 июне, 29 декабр; 2018, 4 сентябр; 2019,

4 июле; интернет-газет «Палггайче», (www.gazetaingush.ru), 2020, 18 сентябр; 2021, 2 июне; Официални бокьон хоама интернет-портал (www.pravo.gov.ru), 2021, 30 сентябр) юкьехьо юбелгалдаь хувцамаш:

1) 3 статья 4 дакъа укх редакце даязье:

«4. Палггай Республика паччахьалкхен Иаьдала органий бокьо я муниципальни а доалахьа йолча а дешара организациешка, паччахьалкхен аккредитаци йолча керттерча юкьара дешара программийх дешашбарашта, кьача лоаттабара совнагга финансови Иалашо длаяла, муниципальни а доалахьа йолча а дешара организациешка, берашта совнагга юкьерча дешара дешара программаш кхоачашгьеча дешаш долча берашта паччахьалкхен новкостал деш, цу дакъе совнагга дешар Юмадара паччахьалкхен новкостал дар а долаш, болхлой говзалех, служашей даржех профессионални дешар Юмадара программийх йолча юкьара дешара йолча дешара программийх, паччахьалкхен аккредитациеш муниципальни дешара организациешка дешарашта пач-

чахьалкхен новкостал дара, болхлой говзалах, служашей даржех профессионални дешар Юмадара программийх йолча юкьара дешара дешара программийх, паччахьалкхен аккредитациеш боараме кьаьхьегача, Палггай Республика паччахьалкхен дешара организациешка дешарашта, паччахьалкхен новкостал дар влаштгьехьа дакхар.»;

2) 14 статья 1 дакъе дешаш «укх статьяс белгалдаьр» хувца дешашца «Федеральни законо белгалдаьр».

Статья 2

Ер Закон низаца чоаггденна болх бе долалу, ер официално кепатехача дийнахьа денз.

Палггай Республика
Мехьда
г. Магас
2022 шера 5 марта
№7-рз

Келаматнаькъан М.М.

14 ДОКУМЕНТЫ

Министерство имущественных и земельных отношений Республики Ингушетия на основании распоряжения Минимущества Ингушетии № 422 от 02.03.2022г. объявляет о проведении аукциона на право аренды земельного участка государственная собственность на который не разграничена.

Аукцион состоится в 11 ч. 30 мин. 15.04.2022г. по адресу: РЕСПУБЛИКА ИНГУШЕТИЯ, ГОРОД НАЗРАНЬ, ТЕРРИТОРИЯ ЦЕНТРАЛЬНЫЙ ОКРУГ, ПРОСПЕКТ И.БАЗОРКИНА, ДОМ 70, ЭТАЖ 2, отдел арендных отношений.

Заявки принимаются с 9 ч 00 мин. 11.03.2022 г. по 11 ч 00 мин. 11.04.2022 г. по адресу: РЕСПУБЛИКА ИНГУШЕТИЯ, ГОРОД НАЗРАНЬ, ТЕРРИТОРИЯ ЦЕНТРАЛЬНЫЙ ОКРУГ, ПРОСПЕКТ И.БАЗОРКИНА, ДОМ 70, ЭТАЖ 2, отдел арендных отношений.

Лот №1.

Предмет аукциона: право аренды в отношении земельного участка государственная собственность на который не разграничена, категория земель - земли населенных пунктов, вид разрешенного использования - под объекты торговли, кадастровый номер 06:02:0000008:859, площадь 4000 кв.м., расположенный по адресу: Российская Федерация, Республика Ингушетия, г.Сунжа, ул.Калинина, б/н.

Ограничения и обременения в отношении земельного участка отсутствуют.

Максимальные и (или) минимальные допустимые параметры разрешенного строительства для зоны ПК (производственно-коммерческая зона) установлены ст. 36 Правил землепользования и застройки МО Городской округ г.Сунжа, утв. Решением городского совета депутатов муниципально-

го образования «Городской округ город Сунжа» № 27/1-1 от 23.10.2018г.

Технические условия подключения (технологического присоединения) к сетям инженерно-технического обеспечения.

Технические условия для присоединения к электрическим сетям филиала ПАО «Россети Северный Кавказ» - «Ингушэнерго» предусмотрены письмом № МР8/ИФ/01/190 от 24.02.2022г:

Технические условия по водоснабжению установлены в соответствии с письмом МКУ «Управление жилищно-коммунального хозяйства и благоустройства г.Сунжа» № 1 от 08.02.2022г.

Технические условия на газоснабжение установлены в соответствии с письмом № 92 от 10.02.2022г. АО «Газпром газораспределение Назрань».

(техусловия размещены на сайте torgi.gov.ru, так же с ними можно ознакомиться, обратившись к организатору торгов)

Срок аренды: 10 лет 8 месяцев.

Начальная цена (ежегодный размер арендной платы): 75335,05 руб.

Шаг аукциона (3%): 2260,05 руб.

Задаток: 75335,05 руб.

Форма заявки на участие в аукционе, порядок ее приема, адрес и место её приема указано в извещении о проведении аукциона размещенном на официальном сайте Российской Федерации в сети «Интернет» для размещения информации о проведении торгов: www.torgi.gov.ru

Задаток вносится на расчетный счет организатора торгов: (Министерство имущественных и земельных отношений Республики Ингушетия, 386101, РЕСПУБЛИКА ИНГУШЕТИЯ, г НАЗРАНЬ,

тер ЦЕНТРАЛЬНЫЙ ОКРУГ, пр-кт И.БАЗОРКИНА, д. 70, ИНН 0602012733, КПП 060601001, корр. счет 40102 810 3 4537 0000027, казначейский счет 0322 2643 2600 0000 1400, БИК 012618001, Отделение НБ Республика Ингушетия /УФК по Республике Ингушетия/г.Магас, лицевой счет 05142144540, КБК 163 111 05012 04 0000 120. В назначении платежа указывается «задаток для участия в аукционе номер извещения _____»)

Задаток должен поступить на счет Организатора не позднее момента рассмотрения заявок. Документом, подтверждающим поступление задатка на счет организатора торгов, является выписка со счета организатора торгов.

Задатки лицам, участвовавшим в аукционе, но не победившим в нем, возвращаются в течение 3 рабочих дней со дня подписания протокола о результатах аукциона.

Внесенный задаток заявителю, не допущенному к участию в аукционе, возвращается в течение трех рабочих дней со дня оформления протокола приема заявок на участие в аукционе.

Аукцион является открытым по составу участников и проводится организатором аукциона в присутствии аукционной комиссии и участников аукциона (их представителей).

Аукцион проводится путем повышения начальной (минимальной) цены договора (цены лота), указанной в Извещении о проведении открытого аукциона, на «шаг аукциона».

Победителем аукциона признается участник аукциона, предложивший наибольший размер ежегодной арендной платы за земельный участок.

Министерство имущественных и земельных отношений Республики Ингушетия на основании распоряжения Минимущества Ингушетии № 423 от 02.03.2022г. объявляет о проведении аукциона на право аренды земельного участка государственная собственность на который не разграничена.

Аукцион состоится в 11 ч. 00 мин. 15.04.2022г. по адресу: РЕСПУБЛИКА ИНГУШЕТИЯ, ГОРОД НАЗРАНЬ, ТЕРРИТОРИЯ ЦЕНТРАЛЬНЫЙ ОКРУГ, ПРОСПЕКТ И.БАЗОРКИНА, ДОМ 70, ЭТАЖ 2, отдел арендных отношений.

Заявки принимаются с 9 ч 00 мин. 11.03.2022 г. по 11 ч 00 мин. 11.04.2022 г. по адресу: РЕСПУБЛИКА ИНГУШЕТИЯ, ГОРОД НАЗРАНЬ, ТЕРРИТОРИЯ ЦЕНТРАЛЬНЫЙ ОКРУГ, ПРОСПЕКТ И.БАЗОРКИНА, ДОМ 70, ЭТАЖ 2, отдел арендных отношений.

Лот №1.

Предмет аукциона: право аренды в отношении земельного участка государственная собственность на который не разграничена, категория земель - земли населенных пунктов, вид разрешенного использования - магазины, кадастровый номер 06:05:0100002:2229, площадь 95 кв.м., расположенный по адресу: Российская Федерация, Республика Ингушетия, г.Назрань Центральный административный округ.

Ограничения и обременения в отношении земельного участка предусмотрены статьями 56, 56.1 Земельного кодекса Российской Федерации.

Максимальные и (или) минимальные допустимые параметры разрешенного строительства для зоны ОЖ (зона многофункциональной застройки) установлены ст. 25 Правил землепользования и застройки муниципального образования «Городской округ город Назрань» Республики Ингушетии утв. Решением Город-

ского Совета муниципального образования «Городской округ город Назрань» от 30 ноября 2012 года №14/52-2 (изм. утверждены Решением Городского Совета муниципального образования «Городской округ город Назрань» от 04 июля 2017 года №21/86-3).

Технические условия подключения (технологического присоединения) к сетям инженерно-технического обеспечения.

Технические условия для присоединения к электрическим сетям филиала ПАО «Россети Северный Кавказ» - «Ингушэнерго» предусмотрены письмом № МР8/ИФ/01/190 от 24.02.2022г:

Технические условия на водоснабжение и водоотведение предусмотрены в соответствии с письмом МУП «Водоканал г.Назрань» № 14 от 25.02.2022г.

Технические условия на газоснабжение установлены в соответствии с письмом № 92 от 10.02.2022г. АО «Газпром газораспределение Назрань».

(техусловия размещены на сайте torgi.gov.ru, так же с ними можно ознакомиться, обратившись к организатору торгов)

Срок аренды: 2 года 6 месяцев.

Начальная цена (ежегодный размер арендной платы): 6712,37 руб.

Шаг аукциона (3%): 201,37 руб.

Задаток: 6712,37 руб.

Форма заявки на участие в аукционе, порядок ее приема, адрес и место её приема указано в извещении о проведении аукциона размещенном на официальном сайте Российской Федерации в сети «Интернет» для размещения информации о проведении торгов: www.torgi.gov.ru

Задаток вносится на расчетный счет организатора торгов: (Министерство имущественных и земель-

ных отношений Республики Ингушетия, 386101, РЕСПУБЛИКА ИНГУШЕТИЯ, г НАЗРАНЬ, тер ЦЕНТРАЛЬНЫЙ ОКРУГ, пр-кт И.БАЗОРКИНА, д. 70, ИНН 0602012733, КПП 060601001, корр. счет 40102 810 3 4537 0000027, казначейский счет 0322 2643 2600 0000 1400, БИК 012618001, Отделение НБ Республика Ингушетия /УФК по Республике Ингушетия/г.Магас, лицевой счет 05142144540, КБК 163 111 05012 04 0000 120. В назначении платежа указывается «задаток для участия в аукционе номер извещения _____»)

Задаток должен поступить на счет Организатора не позднее момента рассмотрения заявок. Документом, подтверждающим поступление задатка на счет организатора торгов, является выписка со счета организатора торгов.

Задатки лицам, участвовавшим в аукционе, но не победившим в нем, возвращаются в течение 3 рабочих дней со дня подписания протокола о результатах аукциона.

Внесенный задаток заявителю, не допущенному к участию в аукционе, возвращается в течение трех рабочих дней со дня оформления протокола приема заявок на участие в аукционе.

Аукцион является открытым по составу участников и проводится организатором аукциона в присутствии аукционной комиссии и участников аукциона (их представителей).

Аукцион проводится путем повышения начальной (минимальной) цены договора (цены лота), указанной в Извещении о проведении открытого аукциона, на «шаг аукциона».

Победителем аукциона признается участник аукциона, предложивший наибольший размер ежегодной арендной платы за земельный участок.

Минимущество Ингушетии информирует о возможности предоставления на праве аренды:

1. Земельный участок общей площадью 299956 кв.м., расположенный по адресу: Республика Ингушетия, р-н Назрановский, с.п. Сурхахи, категория земель: земли сельскохозяйственного назначения, кадастровый номер: 06:04:0000006:389, в целях осуществления деятельности крестьянского (фермерского) хозяйства.

2. Земельный участок общей площадью 100000 кв.м., расположенный по адресу: Российская Федерация, Республика Ингушетия, р-н Назрановский, с.п. Экажево, категория земель: земли сельскохозяйственного назначения, кадастровый номер: 06:04:0000004:36, в целях осуществления деятельности крестьянского (фермерского) хозяйства.

3. Земельный участок общей площадью 90000 кв.м., расположенный по адресу: Республика Ингушетия, р-н Назрановский муниципальный, с.п. Долаково, категория земель: земли сельскохозяйственного назначения, кадастровый номер: 06:04:0000001:1536, в целях осуществления деятельности крестьянского (фермерского) хозяйства.

4. Земельный участок общей площадью 142000 кв.м., расположенный по адресу: Республика Ингу-

шетия, г. Назрань, в целях осуществления деятельности крестьянского (фермерского) хозяйства.

5. Земельный участок общей площадью 6039 кв.м., расположенный по адресу: Республика Ингушетия, Сунженский муниципальный район, с.п. Мужичи, в целях осуществления деятельности крестьянского (фермерского) хозяйства.

6. Земельный участок общей площадью 107336 кв.м., расположенный по адресу: Республика Ингушетия, Назрановский муниципальный район, с.п. Экажево, в целях осуществления деятельности крестьянского (фермерского) хозяйства.

7. Земельный участок общей площадью 10600 кв.м., расположенный по адресу: Республика Ингушетия, г. Малгобек, в целях осуществления деятельности крестьянского (фермерского) хозяйства.

8. Земельный участок общей площадью 2000 кв.м., расположенный по адресу: Республика Ингушетия, Сунженский муниципальный район, с.п. Троицкое, в целях осуществления деятельности крестьянского (фермерского) хозяйства.

9. Земельный участок общей площадью 3647 кв.м., расположенный по адресу: Республика Ингушетия, Назрановский район, в целях осуществления деятельности крестьянского (фермерского) хозяйства.

Граждане и (или) крестьянские (фермерские) хозяйства, заинтересованные в предоставлении указанных участков, имеют право в течение тридцати дней, соответственно со дня опубликования и размещения извещения, подавать заявление о намерении участвовать в аукционе на право заключения договора аренды такого земельного участка.

Ознакомиться со схемами расположения земельных участков, указанных в пунктах 4-9 данного извещения, в соответствии с которыми предстоит образование земельных участков, возможно в будние дни с 10:00 до 15:00 по адресу: Республика Ингушетия, г. Назрань, ЦАО, проспект Базоркина, 70, этаж 2.

Заявления принимаются по адресу: 386101, Республика Ингушетия, г. Назрань, ЦАО, проспект Базоркина, 70, этаж 2, контактный телефон: 8(8734) 77-11-30.

Способ подачи заявлений: в виде бумажного документа непосредственно при личном обращении или в виде бумажного документа посредством почтового отправления.

Дата начала приема заявлений - 09:00, 11 марта 2022 г.

Дата окончания приема заявлений - 18:00, 11 апреля 2022 г.

Сборная Ингушетии по дзюдо на Первенстве СКФО пополнила свою копилку тремя медалями

ИБРАГИМ КУРСКИЕВ

В первый соревновательный день Первенства СКФО по дзюдо среди юниоров до 23 лет в Назрани ингушские дзюдоисты добавили в копилку сборной Ингушетии три медали.

Так, серебряными призерами стали Алисан Могушков (73 кг) и Адам Муталиев (60 кг). Бронзовая награда в весовой категории до 60 кг у Мансура Веджижева.

Напомним, что Первенство СКФО в Назрани стартовало сегодня и продлится до 7 марта. Завтра, во второй соревновательный день будут бороться спортсмены в весовых категориях 90, 100, +100 кг.

Наркоманеца дувзадена унзарадараш дийцар ишкола дешархошта

СУЛТЫГНАБКАН ЙОАКЪАП

Наркомани яхача унзара чалазарах кагирхой лорабара тӀехьа докхий белхаш дӀакхухь вай республике. Кагирхошта кхетачеш дӀакхухьараш ба цӀихеза нах, Ӏаьдала болхлой, дийша нах.

Кхувш латгача кагирхошта цар сакхегам лакхъбеш дола къамаьлаш дӀакхухь цу наха. Кагирхой Ӏулакхех болча кхуврча болхлоша «Волонтераш лораш» яхача оагӀонца акци дӀайихьар Ӏаьли-юртарча гимназе деша дагӀача берашца. БокххагӀа болча дешархошта

дийцар, наркоманес дегӀа деча зенах. Цу унзарча хӀамах кхийт-тача саго ший вахар толхадӀа доадарал совгӀа, ший цӀагӀара нах доккхача Ӏазапе буг. Наркоманеца вахар хетта саг кхьдолча цӀаькхача хӀамаьн тӀехьа пайдан вац. Берашта хьалхадӀаккхар, дукхагӀа цу ийрчача

Ӏулакха юкье ухараш малагӀа мугӀарера нах ба.

Кагирхой Ӏулакхех болча кхуврча болхлоша хьоахадир, наркоманеца бувзам далабача сага ӀаьдалагӀа доагӀача таӀарах. Бераш тӀахьийхар, беркатеца, цӀенача ваха наькьаш тӀа къахьега.

Буача кхачан маьхашка хьожаш хилар вай мехка

СУЛТЫГНАБКАН ЙОАКЪАП

Магасерча мэри пресс-службас баьча хоамах, Магасерча администратцен экономика болча кхуврча болхлоша вай республике рейд дӀайихьар. Цу белха кергтер бахьан — буача кхачан маьхий хьал тахкар.

Хьакимаша тахан болх дӀахьу маьхаш айцадалийта гӀерташ. Магасе дукха я буача кхача бокхаш йола моттигаш. Маьхай хьал тохкаш хиннарашта юкье дар хьоар, даьта, шекар, тух, чей, хий, марш, котамаш, дулхах даь даараш, чӀкъаьра, шур, маькхи цунца

дувзаденараши, хьаьсаш, сомаш, мерза даараш. Уж я таханарча дийнахьа наха эггара дукхагӀа ийю хӀамаьн.

Мэри болхлоша белгалдир, уж тайпара рейдаш шоаш хӀара денна дӀакхухьаргья аьнна. Цул совгӀа, маьхаш айдаь моттигаш хуле, уж юха шоаш хиннача

дӀаоттадергда. Мехкдас хьалха аьнна латгаш да, наха новкьарле еш хургдолча, маьхаш ийдара Ӏулакха тӀахьожам бе аьнна. Бахархошта масе хана эшаш йолча хӀамай маьхаш ца доагӀача тайпара, цӀаьхха урагӀа кхача йиш яц аьнна чӀоагӀидир Мехкдас.

Минимущество Ингушетии информирует о возможности предоставления на праве аренды земельного участка общей площадью 221487 кв.м., расположенный по адресу:

Российская Федерация, Республика Ингушетия, Малгобекский муниципальный район, с.п. Нижние Ачалуки, категория земель: земли сельскохозяйственного назначения, кадастровый номер: 06:01:000000:995, в целях осуществления деятельности крестьянского (фермерского) хозяйства.

Граждане и (или) крестьянские (фермерские) хозяйства, заинтересованные в предоставлении указанных участков, имеют право в течение тридцати дней, соответственно со дня опубликования и размещения извещения, подавать заявление о намерении участвовать в аукционе на право заключения договора аренды такого земельного участка.

Заявления принимаются по адресу: 386101, Республика Ингушетия, г. Назрань, ЦАО, проспект Базоркина, 70, этаж 2, контактный телефон: 8(8734) 77-11-30.

Способ подачи заявлений: в виде бумажного документа непосредственно при личном обращении или в виде бумажного документа посредством почтового отправления.

Дата начала приема заявлений – 09:00, 11 марта 2022 г.

Дата окончания приема заявлений – 18:00, 11 апреля 2022 г.

ОБЪЯВЛЕНИЕ

Утерянный аттестат, выданный в 2010 году на имя, считать недействительным.

сердало

Учредители: Правительство Республики Ингушетия и ГАУ «Общественная газета «Сердало»

Главный редактор: Курскиева Х.А.

Адрес Правительства РИ: 360001, г. Магас, пр. И. Зяикова, 12.

Адрес редакции и издателя:

Республика Ингушетия, 386101, г. Назрань, Тер. Центральный округ пр. И.Базоркина, 60. Тел.: 8 (8734) 77-11-84. Бухгалтерия: 8 (8734) 77-10-85.

Газета зарегистрирована Управлением Росохранкультуры по ЮФО. Рег. номер ПИ № ФС 10-6526 от 5 марта 2007 г.

E-mail: serdalo@yandex.ru Сайт газеты: serdalo.ru.

Набор и верстка произведены в компьютерном центре редакции газеты «Сердало».

Время подписания номера по графику в печать: 9 марта 2022 г. Фактически 17:20.

Точка зрения авторов может не совпадать с позицией редакции. При перепечатке ссылка на газету обязательна. Письма, рукописи, фотографии, рисунки не рецензируются и не возвращаются. Свободная цена

Газета отпечатана в издательстве «Южный регион», с готовых диапозитивов. Адрес: 357600, Ставропольский край, г. Ессентуки, ул. Никольская, 5. Заказ № 1435 Тираж: 2000 экз.

Султыгнакъан Йоакъап

«ГалгӀай Республика Иалама Министерства ца хилча яр-гӀоацарех лерхӀ лаьтташ кӀаьддара, цу тӀара пайда дукхагӀа эца йиш йолаш, лаьтташ тоадара, лаьтталорадеш йола моттиг», — аьлар ГалгӀайчен Иалам лорадара болча боахаме.

Региона Парламента, ГалгӀай Республика Халкъа Гуллама политикахи, Иалама махбараш леладараи йолча комитета кулгалхочо Пхьарчанаькъан Мухьмада кулгал а деш дӀайихьача, яржача, совещане дийцар региона лаьтташ ма хулла пайда дукхагӀа лургболча оагӀорахьа тоадара хаттар.

Цу лоархӀамеча кхетаче

ГалгӀаче, лаьтта кӀаьддара, хьаьндара йола, лаьтталораду моттиг хьаелла лерхӀ

иштта, дакъалоацаш хилар министра ГӀонча Іарчакханаькъан Ахьмад, экологически кхерам-

злен, гонахьарча Иалама урхален кулгалхо Баркинхой Адам, ГалгӀай Республика Парламен-

та депутаташ, иштта ГалгӀай Республика министерствай, ведомствай викалаш.

Укхаза дийца керттара дош дар, доазон тӀара лаьттанца дувзадена хьал тоадар, кхоачамбоацараш юкъедаьнна дайиса лаьтташ керда дахар, уж мелад а хьожаш, царна боагӀаш бола мах а оттабеш, ма хулла, цу тӀара эцаш бола пайда совбаккхара къахьегар, дӀатохаш дола хиш а, лерттӀа, Іалашо йолаш хургдола болх дӀабахьар.

Баркинхой Адама юкъедаладир ишколаш, берий бешамаш хьалгьеча даькъа тӀара, наькъаш тоадечара хьалдоа-

хаш дола лаьтташ, тӀера хьалгьэцаш бола хьаьна, лаьттана оаса, лаьрххӀа йолча моттиге, лорабеш хилча бакъахьа дар, аьнна.

Говзанчаша яхачох, гӀишлонаш хьалгьеча хана, лаьттан тӀара хьалгьэцаш бола хьаьна оаса кхьача лаьтташ дӀакхийтача, цун дикал йов. Цудухьа из лаьтта лаьрххӀа йолча моттиге хьагулдаь, из лораде моттиг вай хьаяро, таро хулийтаргья лаьтташ кӀаьддеш, хьаьндеш йолча хана, из дӀа а тохаш лаьтта тоаде, вай республика дукха лаьтташ меттадоа-ладергда цо.

ЦӀихезача галгӀай тренера цӀи тулларгья, берий-кагийбарий спортивни ишкола

ГӀазданаькъан Ахьмад

Завьзгакъонгий-Коара бахархой, чӀоагӀа ловш бар № 1 йолча берий-кагийбарий спортивни ишкола, № 1 йолча ДЮШС хьалхарча кулгалхочун, Аксаканаькъан Ахьмада Кюре, цӀи тиллар.

МагӀалбика района, топонимически комиссе доакъашхоша из хьаллаьцар, цул тӀехьагӀа республика топономически комиссе дӀадахьийтар.

«Аксаканаькъан Кюри, дзюдох, цӀихеза тренер хиннав, итташ спортсменаш, Іомабаьбар цо-европа а, ерригроссе а, дуненна а, котбалархой хилар уж.

Халахете а, из, укх дунен тӀара, чӀоагӀа хьалха дӀавахар.

Цу сага цӀи малхаяккхаро таро хулийтаргья, цо балха тӀехьа даьха лакха толамаш а, цунна лакха цӀи а йиц ца е», — аьлар ГалгӀайчен, МагӀалбика района администратце пресс-служба.

Казахстане ваха галгӀай ши спортсмен, греко-римски латарах йолча, Юкьерча Азе кагийбарий яхьашка, шоай мехка викалаш болаш латаргба

Іаьлаханаькъан Адам

Кхоана, Казахстана, Шымкенте йистейоал цу Юкьерча Азен (Средняя Азия) мехка лоамеча, греко-римски, иштта кагийбарий кхувшбоагӀарий кхалнаьха латара Хьалхле.

Моттигерча прессо белгалду, цу тайпара Казахстана масса йолча мийнгахьара, 1000 саго дакъалоацаш йола турнир шоай мехка хьалхара дӀахьош хиларах.

Цу яхьашка дакъалоацаш хинна, моттигера, галгӀай къаман спортсменаш белгалбаьлар дикача толамашца.

Масала, греко-римски латарах вола, Костанай викал волаш латаш хинна Маценанькъан Юсуф котваьлар.

Из латаш вар, 97 кг дозал дарашца. Иштта, 77 кг дозал дарашца латаш Йовлой Ислама геза совгӀат даьккхар.

Белгалду, цу яхьай котбалархой таро хургья Азе а дуненна а чемпионаташка дакъалаца.

Республике кагийбарий Хьалхлен, 12 моттиг яьккхар ГӀажара-Юртарча спортшкола латархоша

Іаьлаханаькъан Адам

ДӀадахача кӀира, ГӀажара-Юртарча ФОКЕ, ГалгӀайчен греко-римски латарах йола Хьалхле дӀахьош яр, ялхайтта шу даьннарашта юкъе. Турнира фусам-даьша белгалдир, шоай бераша даьха лакха толамаш. Цу яхьашка, ГӀажара-Юртарча спортшкола латархоша, шийтта совгӀата моттиг яьккхар.

Шоай команда хьалхара моттигаш яьхар: Іарчхой Саида, Кхоартой Мухьмада, Бадургов Мухьмада.

Дото совгӀаташ даьхар: Дзангенаькъан Исмаіала, Гадамаури Рамзана, Дзангенаькъан Тимура, Амринаькъан Ибраілама.

Геза совгӀаташ даьхар: Хьашанаькъан Махьама, Дзангенаькъан Азраила, Оздой Лорса, ТӀоаршхой Адама, Іарчхой Мухьмад-Башира.

Шоай толамашца гӀадвуг, моттигерча, греко-римски латара секце спортсменаша, уж хӀанз, Россехьа регионашца болаш латаш ба. Нижегородски областе, Бор-шахьаре,

Афганистане бейнача Боршахьара бахархой сийна дӀахьоча, Ерригроссе яхьашка. Ший никъ ГӀажара-Юртарча ФОКЕ дӀаболабаьча Дзангенаькъан Исмаіала шоллагӀа мот-

тиг яьккхар.

ШоллагӀа волча, начӀал долча тренера, Хакенаькъан Бахьаудина хьийха спортсмен, Дзангенаькъан Іийса котваьлар Европа, СССРа чемпио-

на В. Ивлева совгӀатах йолча, Ерригроссе турнире. Яхьаш дӀайихьар Подольск-шахьаре. Іийса латаш хилар, 51 кг. дозал дарашца.